

PROAGRIAN MUUTTUNUT MAITOTILANEUVONTA

– Etelä-Pohjanmaan maidontuottajien suhtautuminen
neuvonnan uudistukseen

Anni Viitasaari

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2013

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

Tekijä(t) VIITASARI, Anni	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 09.09.2013
	Sivumäärä 63	Julkaisun kieli Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty ()
Työn nimi PROAGRIAN MUUTTUNUT MAITOTILANEUVONTA – Etelä-Pohjanmaan maidontuottajien suhtautuminen neuvonnan uudistuksiin		
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) RIIPINEN, Mirja		
Toimeksiantaja(t) ProAgria Etelä-Pohjanmaa		
<p>Tiivistelmä</p> <p>ProAgrian maitotilaneuvontaa on uudistettu voimakkaasti viime vuosina. Palvelut on yhdenmukaistettu, että ne ovat ympäri Suomen samoja. Opinnäytetyö on kyselytutkimus, jonka tilaajana oli ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Kysely suunnattiin ProAgria Etelä-Pohjanmaan maitotila-asiakkaille ja toteutettiin keväällä 2013. Kyselyn tarkoitus oli selvittää, ovatko maidontuottajat olleet tyytyväisiä maitotilaneuvonnan muutoksiin. Kyselyssä kysyttiin tuottajien mielipiteitä mahdollisimman laajasti: ProAgrian maitotiloille suunnatuista ruokinta-, tuotosseuranta-, terveys- ja verkkopalveluista, palveluiden hintalaatusuhteesta sekä tiedon saamisesta uusista palveluista.</p> <p>Työssä perehdyttiin siihen, millaista ProAgrian maitotilaneuvonta Etelä-Pohjanmaalla oli ennen viimeisintä uudistusta, ja millaista se on nyt. Enemmistö maitotiloista on huomannut neuvonnan muutoksen. Kyselyssä merkittävämmäksi keskustelunaiheeksi ja palveluiden epäkohdaksi nousi hinnoittelu ja hintalaatusuhde. Myös neuvojen ammattitaidon pysymisestä ajan tasalla oltiin huolissaan. Valtaosa tuottajista haluaa saman neuvojan käyvän tilalla. Palveluiden laatua sinänsä pidettiin pääosin hyvänä, niiden hintaa usein liian korkeana. Tuotosseurantapalveluiden koettiin heikentyneen. Noin puolet tuottajista käyttää verkkopalveluita, puolet ei.</p> <p>Kyselyn avulla pyrittiin saamaan mahdollisimman selkeä ja laaja käsitys maidontuottajien näkemyksistä – ja tietoa siitä, kuinka yhtenäistetty, valtakunnallinen maitotilaneuvonta sopii Etelä-Pohjanmaalle. Neuvonnan laatuun oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä, mutta hinta-laatusuhde herätti tyytymättömyyttä. Vastaajien suurimpia huolenaiheita ProAgrian maitotilaneuvontaan liittyen olivat palveluiden kalleus ja kallistuminen sekä neuvojen ammattitaidon pysyminen ajan tasalla.</p>		
Avainsanat (asiasanat) ProAgria, maitotilaneuvonta, tuotosseuranta		
Muut tiedot		

Author(s) VIITASAARI, Anni	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 09.09.2013
	Pages 63	Language Finnish
		Permission for web publication ()
Title PROAGRIA'S REFORMED ADVISORY SERVICES FOR DAIRY FARMS - South Ostrobothnian dairy producers' reaction to reformation		
Degree Programme Agriculture and Rural Industries		
Tutor(s) RIIPINEN, Mirja		
Assigned by ProAgria South Ostrobothnia		
<p>Abstract</p> <p>ProAgria's advisory services for dairy farms have been strongly renewed in recent years. The services have been standardized so that they are the same over the country. The present Bachelor's Thesis is based on a questionnaire, which has been subscribed by ProAgria South Ostrobothnia. The questionnaire was addressed to the dairy farm clients of ProAgria South Ostrobothnia, and carried out in the spring 2013. The purpose of the questionnaire was to find out the milk producers' satisfaction or dissatisfaction towards the changes of the advisory services. The questionnaire covered the milk producers' opinions as widely as possible, including questions about ProAgria's feeding services, animal health services, animal recording, web services, the price-quality ratio of the services, and how the producers have got information about the new services.</p> <p>Most dairy farmers have noticed the changes in the advisory services. The most significant topics and flaws in the services based on the questionnaire were pricing and the price-quality ratio. The producers were also concerned about the updating of the advisers' professional competence. The majority of the producers wish for the same adviser to visit their farms rather than a different adviser every time. The quality of the services was considered to be mainly good, but their price often too high. The animal recording services had weakened in the producers' opinion. Half of the producers utilize ProAgria's web services, whereas the other half does not.</p> <p>The questionnaire aimed at getting as clear and comprehensive understanding of the milk producers' opinions as possible, as well as knowledge about how suitable the standardized, national advisory services are in South Ostrobothnia. The quality of the services pleased the producers, but the price-quality ratio displeased them. The expensiveness of the services, services becoming more expensive and advisors' workmanship were the producers' greatest worries.</p>		
Keywords ProAgria, advisory services for dairy farms, animal recording		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

<u>1 TYÖN LÄHTÖKOHDAT.....</u>	<u>3</u>
<u>2 ETELÄ-POHJANMAAN MAITOTILANEUVONTA ENNEN JA NYT.....</u>	<u>3</u>
<u>2.1 Tuotosseurantapalvelut</u>	<u>3</u>
<u>2.2 Ruokinnanohjauspalvelut.....</u>	<u>5</u>
<u>2.2.1 Yleistä.....</u>	<u>5</u>
<u>2.2.2 Kasvu-paketti.....</u>	<u>5</u>
<u>2.2.3 Tuotto-paketti.....</u>	<u>6</u>
<u>2.2.4 Toiminta-paketti</u>	<u>6</u>
<u>2.2.5 Seuranta-palvelu</u>	<u>7</u>
<u>2.2.6 Kerta-palvelu.....</u>	<u>7</u>
<u>2.3 Talouspalvelut.....</u>	<u>7</u>
<u>2.4 Lehmien terveys- ja hyvinvointipalvelut.....</u>	<u>8</u>
<u>2.5 Verkkopalvelut.....</u>	<u>9</u>
<u>3 TOIMINTAMALLIN MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET.....</u>	<u>10</u>
<u>3.1 Yhteydenpito ProAgrian kanssa.....</u>	<u>10</u>
<u>3.2 Asiakkaan isojen ongelmien ratkaisu.....</u>	<u>10</u>
<u>3.3 Tilan tulosten analysointi ja seuranta</u>	<u>11</u>
<u>3.4 Tilakäynnit ja neuvojen yhteistyö.....</u>	<u>11</u>
<u>3.5 Maitotilaneuvonta tehostuu.....</u>	<u>12</u>
<u>4 KYSELY.....</u>	<u>13</u>
<u>4.1 Toteutus.....</u>	<u>13</u>
<u>4.2 Vastaajien taustatiedot.....</u>	<u>14</u>
<u>4.3 Suhtautuminen kotieläinneuvonnan palveluihin.....</u>	<u>18</u>
<u>4.3.1 Yleistä palveluista.....</u>	<u>18</u>
<u>4.3.2 Ruokintapalvelut.....</u>	<u>24</u>
<u>4.3.3 Tuotosseuranta- ja terveystalvelut.....</u>	<u>29</u>
<u>4.3.4 Verkkopalvelut.....</u>	<u>33</u>
<u>4.4 Tiedon saaminen uusista kotieläinneuvonnan palveluista.....</u>	<u>35</u>
<u>4.5 Palveluiden hintalaatusuhde.....</u>	<u>37</u>
<u>4.6 Vapaa palaute</u>	<u>41</u>
<u>5 TULOSTEN TARKASTELUA.....</u>	<u>42</u>
<u>5.1 Erikokoisten tilojen suhtautuminen palveluihin.....</u>	<u>42</u>

5.1.1 Vastineen saaminen rahoille	42
5.1.2 Tuotosseurantapalveluiden muutos	43
5.2 Palveluiden väliset tasoerot.....	44
5.2.1 Ruokinta-, tuotosseuranta- ja terveystalveluiden kehitys	44
5.2.2 Ruokinnanohjauspakettien erot.....	45
5.3 Kehittyvän tilan suhde ProAgriaan.....	46
5.4 Onko palvelu yhtä hyvää vai yhtä huonoa kuin ennenkin?.....	50
5.5 Korkeampi tuotos vs. Kestävämät lehmät	51
6 YHTEENVETO.....	52
7 TOIMIKO KYSELY KÄYTÄNNÖSSÄ?.....	55
LÄHTEET.....	57
LIITTEET.....	59
Liite 1. Kyselyn saatekirje.....	59
Liite 2. Kyselylomake.....	60

1 TYÖN LÄHTÖKOHDAT

Maitotiloille suunnattuja ProAgrian palveluja on uudistettu radikaalisti. Vuonna 2009 jokaisessa ProAgriassa aloitettiin palveluiden yhdenmukaistaminen ja tehostaminen – siihen saakka käytännöt olivat olleet jokaisella ProAgrialla omanlaisensa (Onkamo 2009, 8). Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää kyselytutkimuksen avulla, ovatko ProAgrian maitotila-asiakkaat olleet tyytyväisiä palveluiden muutoksiin Etelä-Pohjanmaalla.

Kyselytutkimus toteutettiin keväällä 2013 perinteisenä postissa lähetettävänä anonyyminä kyselynä. Työn toimeksiantajana oli ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Kysely pyrittiin tekemään mahdollisimman kokonaisvaltaiseksi, että se toisi esille tuottajien mielipiteitä niin ruokintaan, tuotosseurantaan, terveystietoihin kuin verkkopalveluihin liittyen. Lisäksi kysyttiin mielipiteitä palveluiden hinta-laatusuhteesta, tiedon saamisesta uusista palveluista ja kotieläinneuvonnan sujuvuudesta yleensä. Kyselyssä oli mahdollisuus antaa myös sanallista palautetta kuhunkin aiheeseen liittyen.

2 ETELÄ-POHJANMAAN MAITOTILANEUVONTA ENNEN JA NYT

2.1 Tuotosseurantapalvelut

Tuotosseuranta on lehmäkohtaisten tietojen keruuta. Näiden tietojen pohjalta voidaan suunnitella karjan jalostusta ja eläinten valintaa sekä ylläpitää ja kehittää maidon laatua. Ennen viimeisintä uudistusta tuotosseuranta oli nimeltään ProTuotos. Käytännön menetelmät ovat pysyneet samoina.

Virallisessa tuotosseurannassa koelypsyjä tehdään 12 vuodessa enintään 42 pv välein. Lehmäkohtaiset maitonäytteet otetaan viidesti vuodessa enintään 110 päivän välein. Maitomittarit on vietävä testattavaksi vähintään kolmen vuoden välein testaukseen hyväksytyyn paikkaan. Koelypsyjen perusteella lasketun maitomäärän tulee olla lä-

hes sama kuin meijeriin menevä + tilalla käytetty maito. Jos tulokset heittävät yli 6 %, tuotoksista tulee epävirallisia. Myös rasva- ja valkuaispitoisuuksien täytyy täsmätä (alle 0,5 %:n ero). (Tuotosseuranta 2013)

Vaikka tuottaja antaa tuotosseurannassa omat tietonsa osaksi ProAgrian tuotosseurantarekisteriä, hän saa samalla vertailutietoa muiden tilojen tuloksista Maitotilan Tilakunto -palvelun kautta. Tuotosseurantaan kuuluva saa myös taloudellisia etuja: alennukset siemennysmaksuista, nuorsonnien käyttömahdollisuus siemennyksessä ja jalostuseläinten myyntimahdollisuus. (Onkamo 2009, 10–11)

Tuotosseurannassa noudatetaan valtakunnallista ProAgria Keskusten Liiton hyväksymää ohjesääntöä. Suomalainen tuotosseuranta on kansainvälisten suositusten mukaista. ProAgria Keskusten liitto on osa kansainvälistä tuotostarkkailuorganisaatiota ICAR:ia (Members of ICAR in the various countries 2013). ICAR:in päätehtävä on edistää parempien tuotostarkkailumenetelmien kehittämistä ja määrittää kansainväliset tuotostarkkailusuositukset (Aims and main objectives of the Committee 2013). Suomessa noudatetaan kansainvälisiä tuotostarkkailusuosituksia. Suomalaiselle tuotostarkkailulle on myönnetty kansainvälinen laatusertifikaatti. (Tuotosseuranta 2013.)

Tuotosseurantaan kuului vuonna 2011 72 % Suomen karjoista ja 80 % lehmistä (Maitotilojen tulokset 2011). Siihen liittyvät mittalypsyt yms. käytännön toimenpiteet navetassa ovat pysyneet samoina. Tuotosseurannan kirjaus-, tallennus- ja tietojenlähetystyöt voi tehdä itse tai ottaa neuvojan avuksi. Tuottaja saa asiantuntijasta parhaan hyödyn, kun osaa tietojenkäsittelytyöt itse ja voi keskittyä hänen kanssaan tulosten analysointiin. Nykyisin tuottaja voi valita seuraavista palveluista:

- Tuotosseurannan tilakäynti
- Maidon laadun neuvonta
- Neuvoja lähettää koelypsyt/ koelypsyjen lähettäminen itse (Ammu, verkkopalvelu)
- Mittalypsy ja maitonäytteiden otto neuvojan tekemänä
- Huomio- ja tuotoslistat neuvojan tulostamana/ itse tulostettuna (Ammu, verkkopalvelu)
- Neuvoja ilmoittaa syntymät, poistot yms. rekisteriin
- Neuvoja kirjaa hoitotiedot rekisteriin
- Karjakunto-palvelu

Ammu-Link

Ammu-Link on Ammu -ohjelman uusi lisäsovellus. Sillä yhdistetään tilan DeLaval- tuotannonohjausjärjestelmä ProAgrian tuotosseurantaan ja toisin päin. Tämä säästää hermoja, aikaa ja vaivaa. Samoja tietoja ei tarvitse kirjata moneen kertaan eri järjestelmiin. Maidon, pellon ja talouden tunnusluvut yhdistetään.

2.2 Ruokinnanohjauspalvelut

2.2.1 Yleistä

Ennen uudistusta maitotilaneuvojilla oli käytössään MÄRE-ruokinnansuunnitteluohjelma, jolla laskettiin tilakohtainen maidontuotanto ja rehunkäyttöennuste halutuksi ajanjaksoksi. MÄRE laski käyttömäärän perusteella myös rehukustannukset. (Talvilahti 2004)

MÄRE-ohjelmasta on luovuttu ja siirrytty ruokinnanohjauspaketteihin. Ruokintapalvelut kuuluvat KarjaKompassi-palveluun, jota on kehitetty ja laajennettu huomattavasti. Ruokintapakettien vaihtoehdot ovat Kasvu, Tuotto, Toiminta, Seuranta ja Kerta. Tuottajan täytyy valita jokin näistä saadakseen ruokintapalveluita. Tässä luvussa kerrotaan ruokintapaketeista ja luetellaan niiden välisiä eroja, että mahdolliset asiaan perehtymättömät lukijat näkisivät suoraan tästä raportista, millaisia eri ruokintapalvelut ovat.

2.2.2 Kasvu-paketti

Kasvu-paketti on tarkoitettu tuotannon ja talouden kasvua tavoitteleville tiloille. Vaihtoehto sopii investointia suunnitteleville tai hiljattain investoineille tiloille. Asiakastapaamisia on kuusi vuodessa. (Palvelupaketit - - 2013)

Tuottaja saa

- *Ruokinnan onnistumisen seurannan*
- *Navettahavainnot, joissa kuntoluokituksen ja yleisten karjahavaintojen lisäksi ruokinnan käytännön toteutuksen ja nuorkarjan kasvun seuranta*
- *Tuottoennusteen: missä tahdissa eläinmäärä ja tuotto lisääntyvät*
- *Tietoa kokonaisrehukulutuksesta ja tarpeesta*
- *Rehustusvaihtoehtojen taloudellisen vertailun ja tietoa vaikutuksista peltoviljelyyn*
- *Tietoa ja vaihtoehtoja rehuntuotantoon*

- *Arvion rehujen määrästä ja laadusta*
 - *Tilasi tavoitteidesi mukaan optimoidun ruokinnan*
 - *Apua ruokintastrategian pohdintaan*
 - *Parempaa taloudellista tulosta*
 - *Tietoa, miten pidät tilasi ruokinnan ja rehuntuotannon tehokkaina kasvussa*
- (Palvelupaketit - - 2013)

2.2.3 Tuotto-paketti

Tuotto-paketti sopii tilalle, jos investointien tekemisen sijaan halutaan tehostaa tuotantoa jo olemassa olevilla resursseilla. Asiakaskäynti on 3-4 kertaa vuodessa. (Palvelupaketit - - 2013.)

Tuottaja saa

- *Ruokinnan onnistumisen seurannan*
 - *Navettahavainnot, joissa kuntoluokituksen ja yleisten karjahavaintojen lisäksi ruokinnan käytännön toteutuksen ja nuorkarjan kasvun seuranta*
 - *Tuottoennusteen: missä tahdissa eläinmäärä ja tuotto lisääntyvät*
 - *Tietoa kokonaisrehukulutuksesta ja tarpeesta*
 - *Rehustusvaihtoehtojen taloudellisen vertailun ja tietoa vaikutuksista peltoviljelyyn*
 - *Tietoa ja vaihtoehtoja rehuntuotantoon*
 - *Arvion rehujen määrästä ja laadusta*
 - *Tilasi tavoitteidesi mukaan optimoidun ruokinnan*
 - *Apua ruokintastrategian pohdintaan*
 - *Parempaa taloudellista tulosta*
 - *Tietoa, miten pidät tilasi ruokinnan ja rehuntuotannon tehokkaina kasvussa*
- (Palvelupaketit - - 2013)

2.2.4 Toiminta-paketti

Nykyiseen tuotantotasoonsa tyytyväisille tiloille sopii parhaiten Tuotto-paketti. Keskitään hyvän tason ylläpitämiseen. Asiakaskäynti tehdään 1-2 kertaa vuodessa. (Palvelupaketit - - 2013)

Tuottaja saa

- *Ruokinnan onnistumisen seurannan*
- *Navettahavainnot, joissa kuntoluokituksen ja yleisten karjahavaintojen lisäksi ruokinnan käytännön toteutuksen ja nuorkarjan kasvun seuranta*
- *Tuottoennusteen: missä tahdissa eläinmäärä ja tuotto lisääntyvät*
- *Tietoa kokonaisrehukulutuksesta ja tarpeesta*

- *Rehustusvaihtoehtojen taloudellisen vertailun ja tietoa vaikutuksista peltoviljelyyn*
 - *Tietoa ja vaihtoehtoja rehuntuotantoon*
 - *Arvion rehujen määrästä ja laadusta*
 - *Tilasi tavoitteidesi mukaan optimoidun ruokinnan*
 - *Apua ruokintastrategian pohdintaan*
 - *Parempaa taloudellista tulosta*
 - *Tietoa, miten pidät tilasi ruokinnan ja rehuntuotannon tehokkaina kasvussa*
- (Palvelupaketit - - 2013)

2.2.5 Seuranta-palvelu

Ruokinnan onnistumisen seuranta- palvelu sopii nykyiseen tuotantotasoonsa tyytyväisille tiloille. Ruokinnan onnistumista tarkkaillaan. Se on hiukan suppeampi kuin Toiminta- paketti.

Palveluun kuuluu

- *Asiakastapaaminen 1 kertaa vuodessa*
 - *Navettakäynti: yleiset eläinhavainnot (eläinten lihavuuskunnon arviointi)*
 - *Raporttien tulkintaa verkkopalvelua hyödyntäen*
 - *Ruokinnanseuranta*
 - *Kotoisten rehujen vertailu ja täydentäminen*
 - *Asiakas lähettää päivälaskelman tiedot etukäteen neuvojalle, laskelma tehdään toimistolla ja tulkitaan tilalle (4 päivälaskelmaa/vuosi)*
 - *Aktiivinen yhteydenpito*
 - *Asiakasmuistio*
- (Ruokinnan onnistumisen seuranta n.d.)

2.2.6 Kerta-palvelu

Kerta-palvelu on nimensä mukaisesti yksinkertaisin ruokintapalvelu, ei varsinainen paketti. Kertaan sisältyy yksi päivälaskelma ja yksi jaksolaskelma. Kertaa toteutetaan tiloilla, joilla ei ole käytössä muuta ruokintapakettia. Laskelmat voidaan tehdä esimerkiksi tuotosseurantakäynnin yhteydessä tai muulla tilakäynnillä, jolla käydään navetassa (Jokiaho 2013.)

2.3 Talouspalvelut

Suppea-Matu ja Laaja-Matu olivat maidontuotannon tuloslaskelmia ennen viimeisintä uudistusta. Suppea-Matu kuului peruskäynnin hintaan. Se oli nimensä mukaisesti sup-

pea laskelma maidon, eläinten myyntien, teurasmyyntien, rehujen määrien ja hintojen yhteenlaskettu tulos. Se oli vain suuntaa-antava, koska muuttuvia kustannuksia ei huomioitu. Vertailun vuoksi laskelmiin oli lisätty kaikki Suomen tilat, joille laskelma on tehty. Kaikille tiloille laskelmaa ei tehty, vaikka se kuului peruskäynnin hintaan. Laaja-Matu oli nimensä mukaisesti Suppea-Matua laajempi tuloslaskelma, joka kuvaa tuotannon tehokkuutta, onnistumista ja kannattavuutta. Myös muuttuvat kustannukset huomioitiin. (Onkamo 2009, 12–13)

Uudessa mallissa ProAgrian talouspalvelut on erotettu maitopalveluista. Suppea-Matua vastaa nykyisin maidontuotannon päivälaskelmien avulla tehty jaksolaskelma ja Laaja-Matua vastaa nykyisin Talous-Wisu (Soisalo 2013).

2.4 Lehmien terveys- ja hyvinvointipalvelut

Lehmien terveys- ja hyvinvointipalveluihin kuuluivat Karjakunto, Kuntoluokitus ja Terveystuella tukeva tilakäynti. Karjakunnon avulla saadaan yleiskuva navetasta, kuntoluokituksella tutkitaan yksittäisen eläimen lihavuutta tai laihuutta asteikolla 1-5 ja tilakäynnillä tutkitaan tarkasti kaikki eläimet ja olosuhteet varsinaista eläinlääkärin terveydenhuoltokäyntiä varten. (Eläinten hyvinvointi 2013.)

Karjakunto-palvelu kuuluu neuvonnan käyntimaksuihin. Eri aihealueet pisteytetään, mm. ruokinta ja vesi, olosuhteet ja ilma, eläinten terveys ja hyvinvointi, yhteiskuntavastuu. Käytännön arviointiperusteena ovat esimerkiksi lehmien ihovauriot ja rehun määrä ja laatu ruokintapöydällä. (Onkamo 2009, 14.)

Lehmien kuntoluokitus kerran vuodessa kuuluu ruokinnan Kasvu- ja Tuotto-paketteihin (Soisalo 2013). Kuntoluokituksessa lehmä tai hieho tutkitaan selän ja lantionseudulta kahdeksasta eri kohdasta, että saadaan arvio sen rasvoittuneisuudesta. Kuntoluokka on väliltä 1-5, jossa 1 vastaa nälkiintynyttä ja 5 sairaalloisen ylipainoista. Sopiva kuntoluokka on tuotosvaiheen mukaan 3-3,5. Kuntoluokat merkitään joka lehmän kohdalle ProAgrian Lehmäkunto-verkkopalveluun.

Neuvoja voi tehdä terveydenhuoltoa tukevan tilakäynnin tulevan eläinlääkärikäynnin valmistelemiseksi. Tilakäynti on säilytetty erillisenä palveluna (Soisalo 2013). Karjan-

omistaja saa valita suppean terveydenhuoltosuunnitelman (ETU-terveydenhuoltosopimus) tai laajan terveydenhuoltosuunnitelman. Neuvoja kuntoluokitaa lehmät ja alle 1-vuotiaat hiehot, punnitsee lehmät rungonympärysmittan avulla, mittaa vesikuppien virtaukset ja kiinnittää huomiota ruokinnan suunnitteluun. Näin neuvoja säästää eläinlääkärin aikaa. (Onkamo 2009, 16)

1.1.2010 astui voimaan nautojen ketjuinformaatiovaatimus. Teurastamot vaativat teuraaksi tulevilta nautoilta lääkitystiedot kolme kuukautta takautuvasti. Tietojen pitää olla perillä vuorokausi ennen eläimen tuloa teurastamolle. Kun terveydenhuoltokäynti on tehty, eläinlääkäri lähettää ETU-terveydenhuoltosopimuksen kopion ETTY:lle (Eläintautien torjuntayhdistys). (Onkamo 2009, 16–17.)

ETTY ylläpitää nautojen terveydenhuollon seurantajärjestelmää (Naseva). Naseva on web-sivusto, jonne eläinten lääkitykset ym. hoitotiedot kirjataan ja lähetetään sieltä sähköisesti teurastamolle (Onkamo 2009, 17). Tämän tallennustyön voi teettää neuvojalla (Soisalo 2013).

2.5 Verkkopalvelut

ProAgrian verkkopalvelusta löytyvät oman tilan tiedot. Käyttöoikeuden palveluihin saa Ammu- tai Elmer-ohjelman tunnuksilla. Vain neuvijat voivat muuttaa tai lisätä tietoja, viljelijällä on katseluoikeus. (Onkamo 2009, 20.)

Palvelussa näkyvät Karjakunto, Kausi- ja vuosiraportit, sorkkaterveysraportti, ProTuotos, Lehmäkunto, Maitoisa (maidon tuotos, koostumus, solut), maitomittarien tiedot, ProTerveys, ostorehujen hintoja vertaileva Rehukunto, Rehulato (rehuanalyysit), Tilakunto (talousanalyysien tulosten vertailua muiden tilojen kanssa), Tonkka (eläinten hoitokäytäntöjä ja olosuhdetietoja). Netin kautta koelypsyjen maitomäärät, umpeenpanotiedot ja maidon tilakäyttö voidaan lähettää Maatalouden Laskentakeskukseen ilmaiseksi – paperilla lähettäminen tuli maksulliseksi 2009. (Onkamo 2009, 21–23.)

3 TOIMINTAMALLIN MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

3.1 Yhteydenpito ProAgrian kanssa

Aikaisemmin yhteydenpito ProAgrian kanssa tapahtui sovitulla asiakaskäynneillä, nyt se on jatkuvampaa ja vapaamuotoisempaa (Hallivuori 2011). Välineinä ovat tilakäynnin lisäksi puhelin, sähköposti ja kirjeet. Uusi malli vaatii aktiivisempaa tiedonsiirtoa. Tilalliset odottavatkin soittoa ProAgrialta ja kaipaavat lisää yhteydenpitoa (Soisalo 2013). Tämä on tehostamisen edellytys, mutta voi rasittaa jotain tilallisia intensiivisyydellään. ProAgrian kautta ei mene tilan henkilökohtaisia tietoja muille tahoille. Poikkeuksena ovat eläinsuojelulain rikkomukset, joista jokaisen velvollisuus on ilmoittaa viranomaisille, myös ProAgrian neuvojien. (Soisalo 2013.)

3.2 Asiakkaan isojen ongelmien ratkaisu

Maitotila on yritys. ProAgrian uudessa mallissa maitotilaa tarkastellaan kokonaisuutena, yritysnäkökulmasta – ennen neuvonnan osa-alueet olivat hajallaan (Hallivuori, 2011). Tilojen suuria ongelmia käsiteltiin normaalin neuvonnan lomassa, jos ehdittiin. Nyt on mahdollista järjestää tilalle erillisiä kehitysprojekteja, joissa käytetään asiantuntijoiden osaamista. Asiakas saa käytettäväkseen itselleen sopivampaa, asiakasryhmänsä mukaista osaamista (Hallivuori 2011). Erytyypiset ja -tyyliset maitotilat muodostavat erilaisia asiakasryhmiä eli -segmenttejä.

Maitotilojen kannattavuudessa on merkittäviä eroja. Yksi ProAgrian tavoitteista on parantaa maidontuotannon kannattavuutta. Tuottavuus paranee, jos tuotot lisääntyvät enemmän kuin kustannukset. Tuotantokustannukset ovat nousseet rajusti viime vuosina, joten kannattavuuskonstien löytäminen ja käyttöön ottaminen on erittäin tärkeää. Esimerkiksi vuonna 2006 Maitotilan tilakunto -palvelussa tehdyn luokittelun perusteella paras 25 % tiloista tuotti maitonsa keskimäärin 37 sentillä ja heikoin taas 67 sentillä eli 81 % suuremmilla kustannuksilla (Tanner 2008). Miksi toiset pärjäävät vaikealla alalla näin paljon paremmin?

Tuottavuudeltaan parhaita tiloja yhdistävät keskimääräistä suurempi koko, parempi säilörehun satotaso, koneellistettu tuotanto ja tehokkaat työrutiinit (Tanner 2008).

Tästä saa sellaisen kuvan, että vain suuret tilat pärjäävät. Tämä ei ole koko totuus. On mahdollista mm. tuottaa enemmän säilörehua samalla pinta-alalla, kilpailuttaa väkirehut, lisätä kotirehun osuutta, vähentää työmäärää tekniikan ja työtapojen vaihdolla sekä parantaa eläinten olosuhteita ja jalostusta – siis pyrkiä kestäviin lehmiin.

Kilpailukyky ei edellytä suurta kokoa. Parhaiten kannattavilla tiloilla toiminta on suunnitelmallista. Asetetaan tavoitteita ja johdetaan tilaa kohti niitä. Maatalouspoliittiset ym. suuret ongelmat tiedostetaan, mutta niiden alle ei muserruta, vaan niihin suhtaudutaan kuin haasteisiin. Keskitytään niihin asioihin, joihin voi omalla toiminnalla vaikuttaa. Ennen kaikkea huolehditaan omasta jaksamisesta. (Tanner 2008.)

3.3 Tilan tulosten analysointi ja seuranta

Tilan tuloksia analysoitiin ennen, jos aikaa jäi. Neuvojan aika kului lähtötietojen talentamiseen. Nyt tulosten analysointi on koko palvelun perusta (Hallivuori, V. 2011). Tulosten analysoinnille varataan aikaa tilakäynnin yhteydessä.

Aikaisemmin tulosten seuranta oli kiinteää ja tapahtui tilakäyntien yhteydessä, nyt maitotila ja neuvoja saavat hälytyksen tulosten suunnan muuttuessa (Hallivuori 2011). ProAgrialla on sähköinen huomiolista, jossa tilan nimi alkaa näkyä sinisellä korostevärillä, jos mittalypsyjä ym. tuotosseurantatietoja ei ole tullut kahteen kuukauteen (Soisalo 2013).

Esimerkiksi maidon heikentyneeseen laatuun kiinnitetään näin huomiota heti ja pyritään ratkaisemaan asia. Voidaan säästää aikaa ja vaivaa keskittymällä varsinaiseen ongelmaan. Toisaalta tilallinen voi joutua hoitamaan asioita aiempaa intensiivisemmin. On tilan omaksi parhaaksi toimittaa tuotosseurannan tiedot ajoissa, noin viikon sisällä. Vain ajankohtaisista mittalypsytiedoista on hyötyä tilalle itselleen.

3.4 Tilakäynnit ja neuvojien yhteistyö

Ennen tilakäynnit kestivät puoli päivää tai peräti koko päivän, nyt pidetään tehokas 2-tuntinen palaveri, jonka aiheet on sovittu ennalta (Hallivuori 2011). Tämän luulisi olevan kiireisten tilallisten kannalta toivottu uudistus.

Olen agrologiopintoihin kuuluva erikoistumisharjoittelun aikana tehnyt Melan palvelusuunnitelmia tiloille Alajärven, Vimpelin ja Soinin alueella. Palvelusuunnitelma selvittää lähinnä lomituksen tarvetta. Kiersin tilalta tilalle täyttäen lomakkeita isäntien ja emäntien kanssa. Aikaa yhdelle tilalle oli varattu tunti. Tilalliset olivat iloisesti yllättyneitä, kun suunnitelman tekeminen kesti vain 15–30 min. Lomittajana tiedän myös omasta kokemuksestani, että tiloilla lypsyjen välinen aika halutaan käyttää lepäämiseen tai välttämättömiin askareisiin, ei paperitöihin.

Ennen jokainen neuvoja keräsi tietoa omiin suunnitelmiinsa, nyt tieto pyritään ottamaan kerralla talteen kaikkien käytettäväksi (Hallivuori 2011). Tilallisten elämää luulisi helpottavan, kun samoja asioita ei tarvitse kertoa joka neuvojalle erikseen. Neuvojan käynti täytyy valmistella puolin ja toisin huolellisemmin kuin ennen. Ylimääräisestä paperien kaivelusta ja kansioden järjestelemisestä neuvontakäynnin aikana pyritään eroon. Jos maidontuotanto jatkuu tilalla laadukkaana ilman merkittäviä neuvontaa apua kaipaavia ongelmia, neuvoja käy säännöllisesti joka 3. kuukausi (Soisalo 2013).

Neuvonnassa käytettävät ohjelmistot olivat ennen neuvojan koneella, nyt ne perustuvat tietoverkkoon (Hallivuori 2011). Ohjelmat ovat myös yrittäjän käytössä. Nettipalveluissa on uutta opettelemista, mutta netissä ohjelmia pääsee omilla tunnuksilla katsomaan milloin vain.

Tuntiperusteisesta hinnoittelusta on siirrytty hinnoitteluun, joka vastaa asiakkaan saamaa hyötyä (Hallivuori 2011). Jokainen palvelu on hinnoiteltu erikseen. Pyritään siihen, että asiakas saa vastinetta rahoilleen. Tilallinen saa valita selkeästä tuotevalikoi-
masta sen sijaan, että ProAgria myisi aikaansa hänelle.

3.5 Maitotilaneuvonta tehostuu

Uudistuksen päätavoitteena on maitotilaneuvonnan tehostaminen. Tämä on tietysti molemminpuolista tehostaen niin tilallisten saamaa palvelua kuin ProAgrian neuvojien työtä, mutta työssäni keskityin tilallisten näkökulmaan.

Neuvoja ehtii tekemään enemmän tilakäyntejä samana päivänä ja tilallinen saa lisää työ- tai vapaa-aikaa, kun ei koko päivä mene neuvojan kanssa juttelemiseen. Asiakasta kohti tulee vähemmän kilometrejä (Hallivuori 2011).

Tietotekniikka on tärkeässä roolissa toiminnan uudistajana. Mahdollisimman paljon mekaanista tiedonsiirtotyötä pyritään tekemään toimistolla tilakäyntien sijaan. Tietokoneen viritys- ja purkuaika asiakkaan kotona jää pois. Tilakäyntien ajankäyttö muuttuu siten, että analysointiin käytetään tunti ja navettakäyntiin toinen tunti (Hallivuori 2011).

Vaativissa tapauksissa on mahdollisuus käyttää erikoisosaajia (Hallivuori 2011). He ovat ProAgria Keskusten Liiton kouluttamia asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet johonkin osa-alueeseen, esimerkiksi nuorkarjaan. Erikoisosaajia on tällä hetkellä kymmenen koko Suomessa.

4 KYSELY

4.1 Toteutus

Koska uudistukset koskevat kaikkia kotieläinneuvonnan palveluita, tehtiin kokonaisvaltainen, laaja kysely. Siinä oli seitsemän osa-aluetta:

- ☐ Tilan taustatiedot
- ☐ Kotieläinneuvonnan palvelut (neuvonta yleensä)
- ☐ Ruokintapalvelut
- ☐ Tuotosseuranta- ja terveyspalvelut
- ☐ Verkkopalvelut
- ☐ Tiedon saaminen uusista kotieläinneuvonnan palveluista
- ☐ Hinta-laatusuhde
- ☐ Vapaa palaute ProAgria Etelä-Pohjanmaalle

Kyselyyn sisältyi sekä monivalintakysymyksiä että runsaasti mahdollisuuksia antaa sellaista palautetta. Ruokinta-, tuotosseuranta- ja terveystalveluita arvosteltiin tällä arvoasteikolla:

- 1 – erinomainen
- 2 – hyvä
- 3 – tyydyttävä
- 4 – välttävä
- 5 – heikko

Kyselyä ei lähetetty kaikille maitotiloille. Alle 15 lehmän tilat rajattiin kokonaan pois ja yli 15 lehmän tiloista poimittiin aakkosjärjestyksen mukaisesti joka toinen. Kysely lähetettiin 288 tilalle. Kysely postitettiin 16.4.2013. Vastausaikaa oli 18.–30.4.2013, siis vajaat kaksi viikkoa. Kyselyn mukana arvottiin 5 Farmari-näyttelyn perhelippua vastanneiden kesken. Vastausprosentiksi saatiin 21 % (61 tilaa).

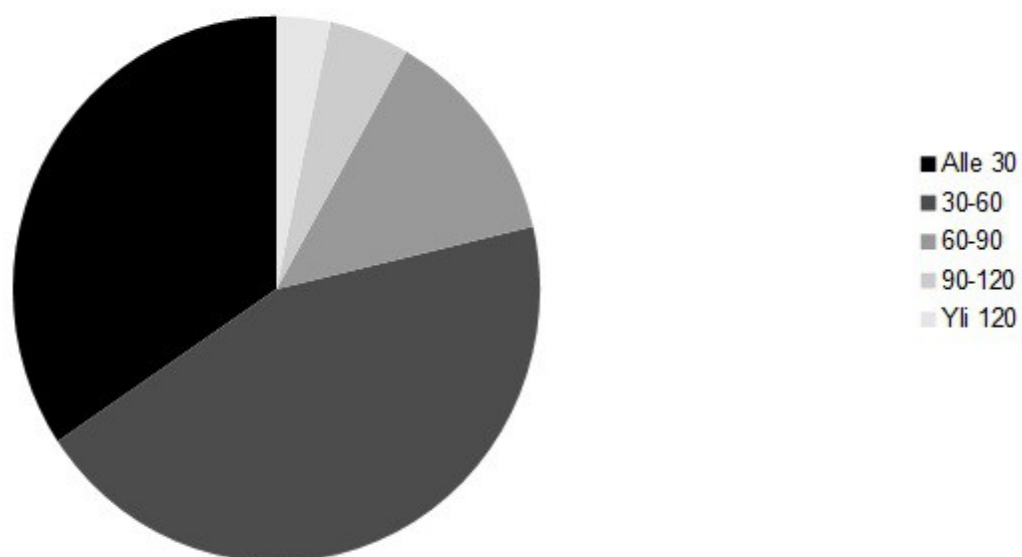
4.2 Vastaaajien taustatiedot

Tärkeimmät taustatiedot täytyi saada vastaajien ryhmittelyä varten. Mahdolliset asenteiden ja tarpeiden erot tilojen välillä täytyy ottaa huomioon. Esimerkiksi 100 lypsävän pihatto todennäköisesti tarvitsee erilaisia palveluita kuin 30 lehmän parsinavetta.

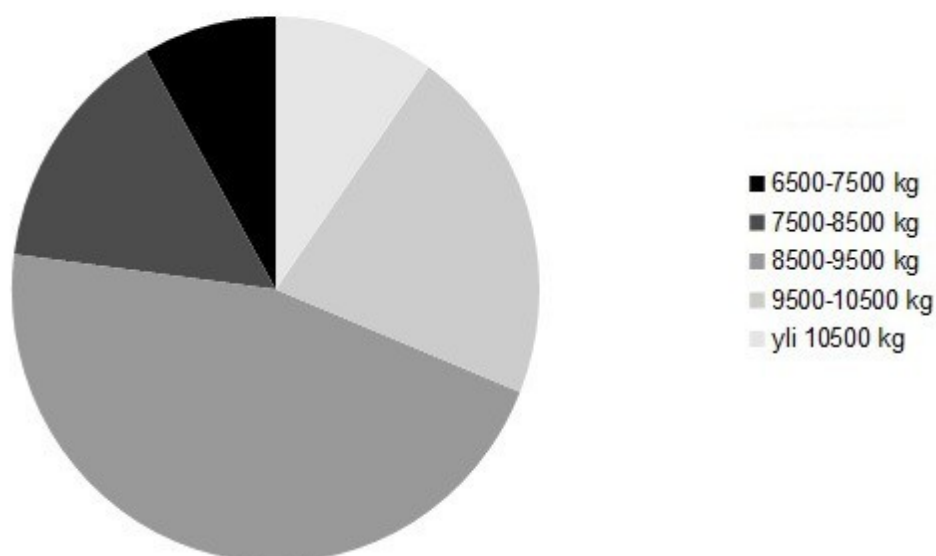
Taustatietokysymykset:

1. Montako lypsylehmää karjassanne on?
2. Mikä on karjanne keskituotos?
3. Mikä lypsytapa Teillä on käytössä?
4. Kuinka aiotte toimia seuraavan viiden vuoden sisällä?

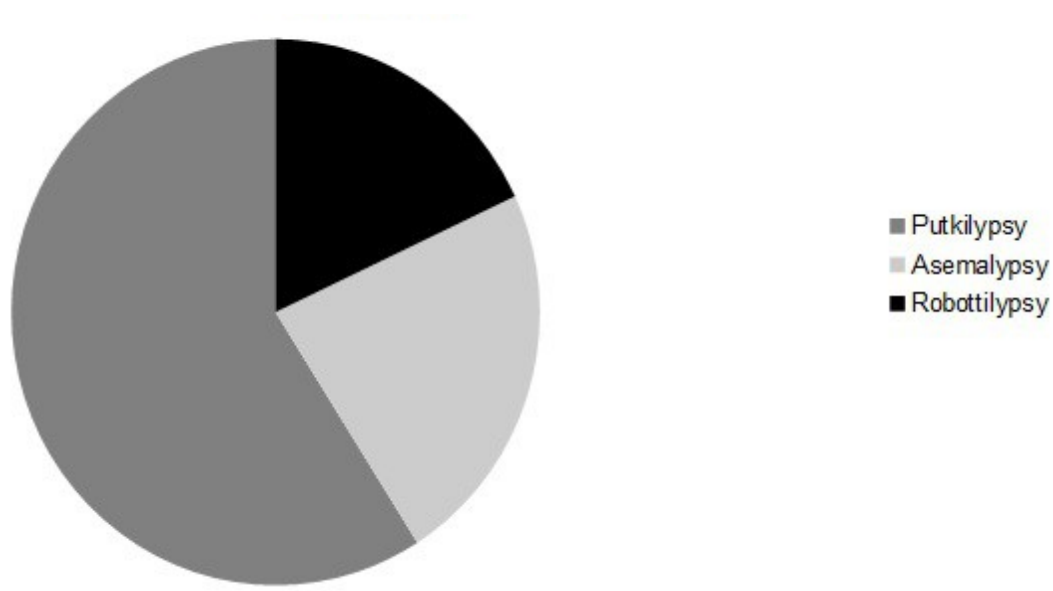
Suurin osa vastaajista oli 30–60 lehmän tiloja (kuvio 1) ja lehmät putkilypsyssä (kuvio 3). Vastanneiden karjat olivat suhteellisen korkeatuotoksia. Kenenkään tilalla keskituotos ei ollut alle 6500 kg (kuvio 2). Kysymyksellä 4 pyrittiin kartoittamaan, onko tila ns. aktiivitila vai ollaanko tuotannossa jo ehtopuolella. Suurin osa tiloista aikoo jatkaa tuotantoa kuin ennenkin, toiseksi eniten oli laajentamisaikomuksia ja tuotannon lopettamista harkitsevia (kuvio 4). Yksikään tila ei aikonut vaihtaa tuotantosuuntaa.

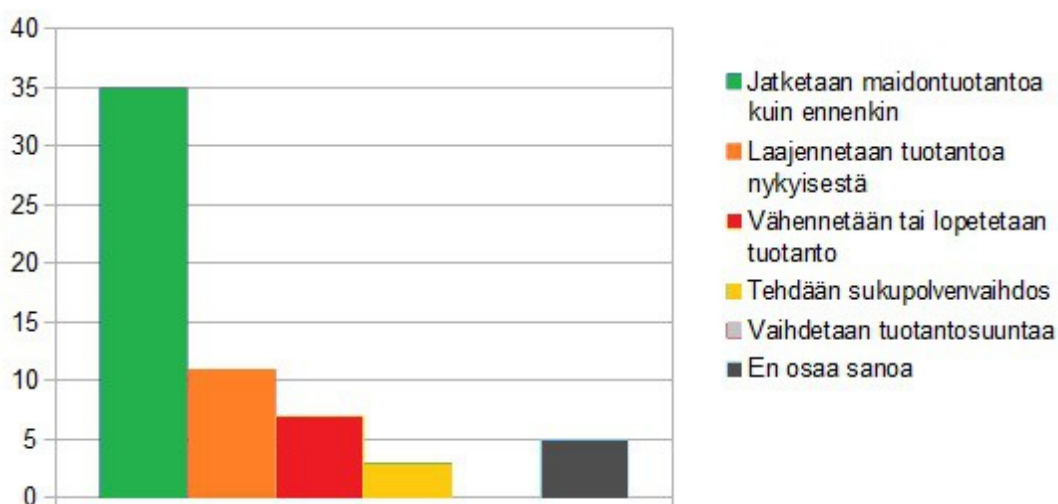
KUVIO 1. Lypsylehmien määrä. Alle 30 34 %, 30–60 44 %, 60–90 13 %, 90–120 5 %, yli 120 3 %.

KUVIO 2. Karjan keskituotos. 6500–7500 kg 8 %, 7500–8500 kg 15 %, 8500–9500 kg 46 %, 9500–10500 kg 21 %, yli 10500 kg 10 %.

KUVIO 3. Lypsytapa. Putkilypsy 59 %, asemalypsy 23 %, robottilypsy 18 %.

KUVIO 4. Tilan toiminta seuraavan 5 vuoden sisällä

4.3 Suhtautuminen kotieläinneuvonnan palveluihin

4.3.1 Yleistä palveluista

Kotieläinneuvonnan palveluista kysyttiin seuraavaa:

5. Oletteko havainnut muutoksen palveluiden sisällössä?
6. Miltä muutos on tuntunut?

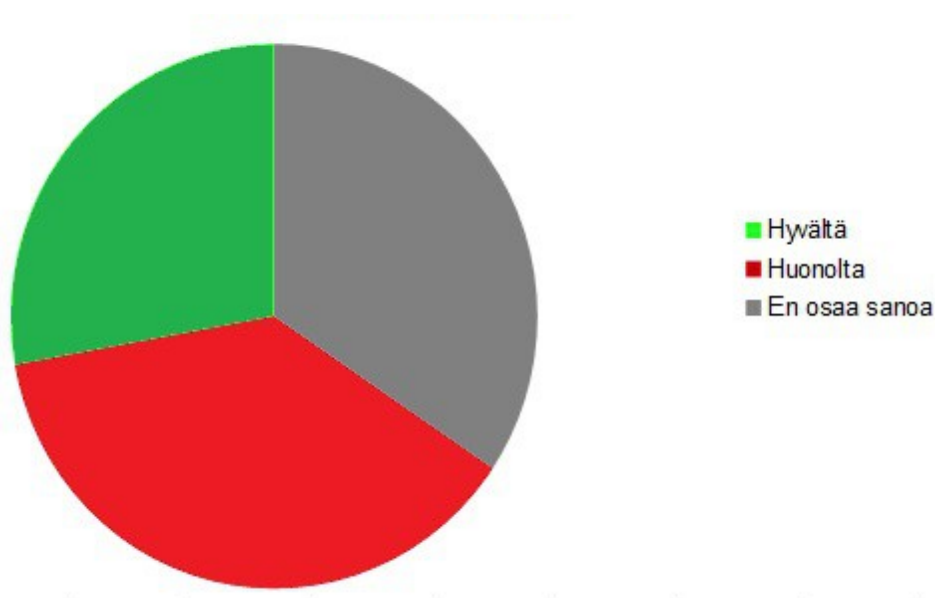
7. Onko kotieläinneuvonnan käyntikertoja mielestänne liian vähän/tarpeeksi/liian paljon?
8. Mitä mieltä olette siitä, että Teidän kotieläinneuvontaanne hoitaa/hoitaisi useampi kotieläinneuvoja vuoden aikana?
9. Numeroikaa tilanne kaksi tärkeintä tavoitetta.
10. Ovatko kotieläinneuvonnan ohjeet tukeneet tilanne tavoitteita?
11. Arvioikaa seuraavat asiat nykyisen tilanteen mukaan:

- neuvojen ammattitaito
- Ohjeiden toimivuus käytännössä
- Oma aktiivisuus neuvojen hyödyntämisessä tilalla
- Tilakäynnin sujuvuus

Maitotilaneuvonnan muutos on kyllä huomattu tavalla tai toisella (kuvio 5). 75 % vastanneista oli havainnut muutoksen palveluiden sisällössä. Sen sijaan useiden heistä oli vaikea sanoa, miltä muutos on tuntunut. Useimmiten muutos herätti närää tai epätietoisuutta (kuvio 6).

KUVIO 5. Oletteko havainneet muutoksen palvelujen sisällössä? 75 % on havainnut, 25 % ei ole havainnut.

KUVIO 6. Miltä muutos on tuntunut? 28 % mielestä hyvältä, 38 % mielestä huonolta, 34 % ei osaa sanoa.

Tuntemuksista annettiin sanallista palautetta, useimmiten palvelun kallistumisesta:

”Neuvojaa on pyydetty tekemään ruokintasuunnitelma kuten ennenkin ja homma on toiminut.”

”Neuvojien pitää miettiä, voiko jostain asiasta puhua tällä kertaa, vai kuuluuko se jo laskutusosion piiriin.”

”Koelypsypapereiden lähettäminen tahtoo venyä.”

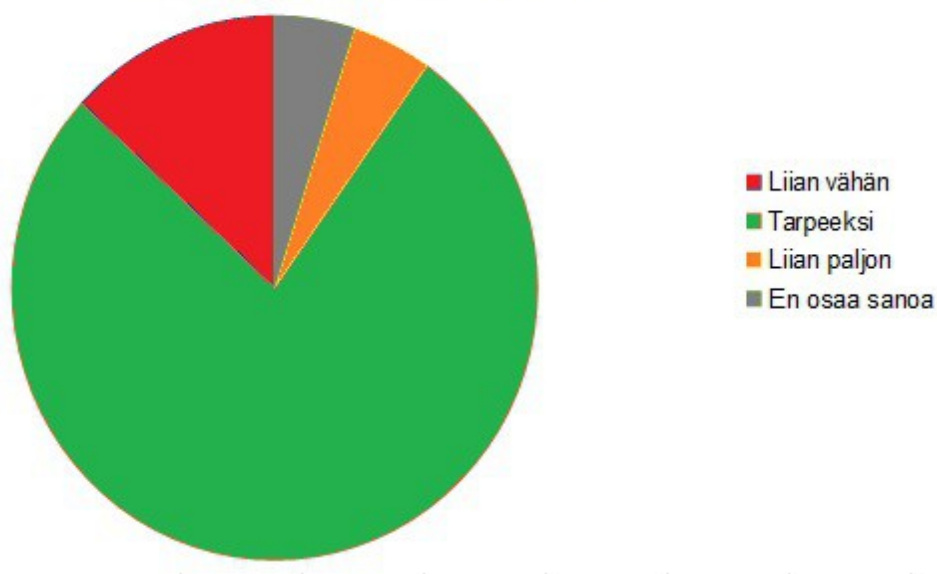
”Neuvojan käynti aikaisemmin on kokonaisvaltaisemmin kohdistunut karjaan, nyt kaikesta pitää maksaa erikseen (rahastusta).”

”Hyvä, kun ei yritetä käyttää koko päivää väkisin, vaikka kahvia juoden.”

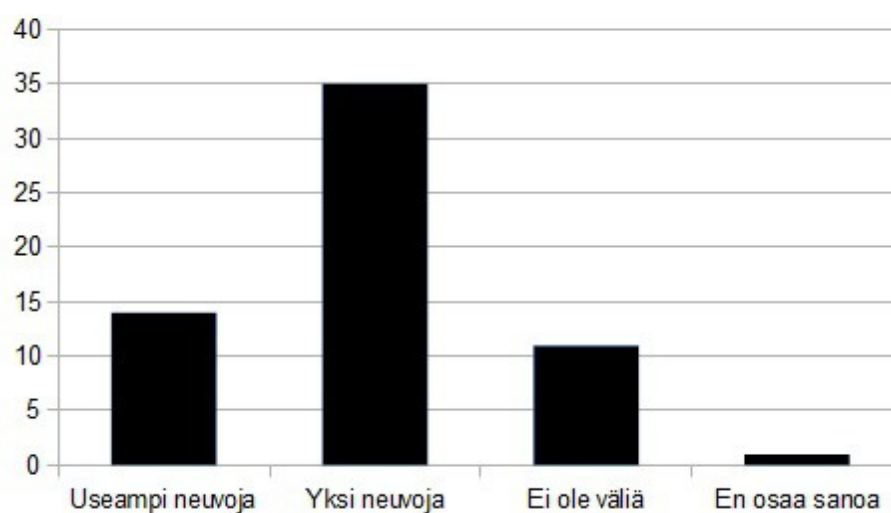
”Ohjelmat takkuavat ja laskelmat vaihtuvat jatkuvasti.”

”Tarvitsemme vain ruokintasuunnitelman, mikä muuttuu nyt hankalaksi ja kalliiksi.”

Kotieläinneuvonnan käyntikertojen määrään ollaan pääosin tyytyväisiä (kuvio 7). Valtaosa tiloista haluaa saman neuvojan (kuvio 8). ”Omaneuvojan” kannattajista osa tahotoisi tarvittaessa erityisosaajan apua.

Kuvio 7. Kotieläinneuvonnan käyntikerrat. 77 % on tyytyväisiä käyntien nykyiseen määrään, 13 % pitää kertoja liian vähäisinä ja 5 % liiallisina ja 5 % ei osaa sanoa.

KUVIO 8. Sopiva neuvojen määrä.

Mielipiteitä neuvojen määrästä ja vaihtuvuudesta:

”Eihän siitä mitään tule, jos aina on eri naama (kuka nyt tällä kertaa ehtii), mutta joihinkin erityiskysymyksiin voisi saada apua 'ekspertiltä'.”

”Tarvittaessa konsultointia”.

Neuvojan vaihtumisella ei ole väliä tai useampikin neuvoja käy, kunhan hän osaa asiansa:

”Kaikkien neuvojen tulisi kuitenkin olla perillä tilan asioista.”

”Kunhan vain on ammattitaitoa ja työntoa.”

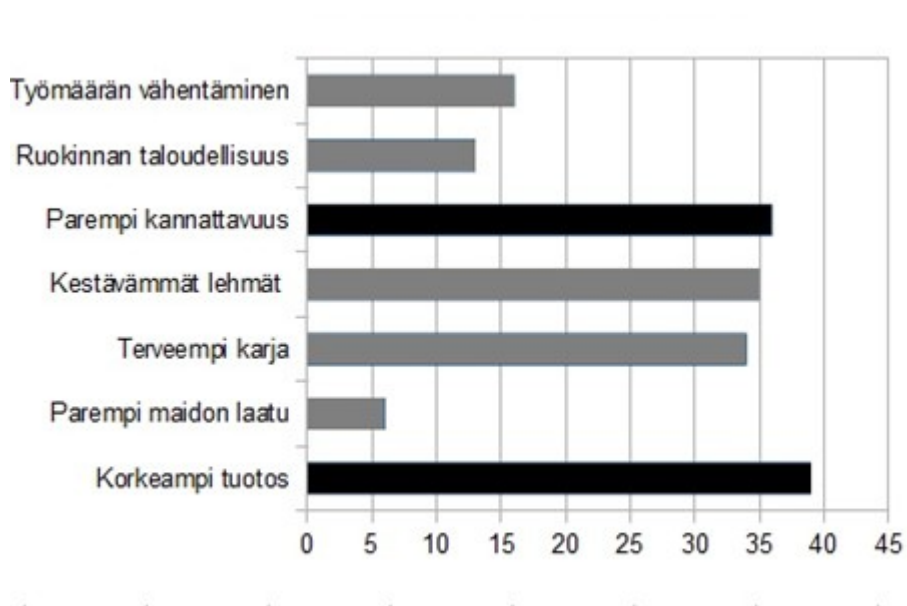
”Kaksi tuntia vuodesta, ei ole väliä kuka ne hoitaa.”

Molemmissa vaihtoehtoissa on puolensa:

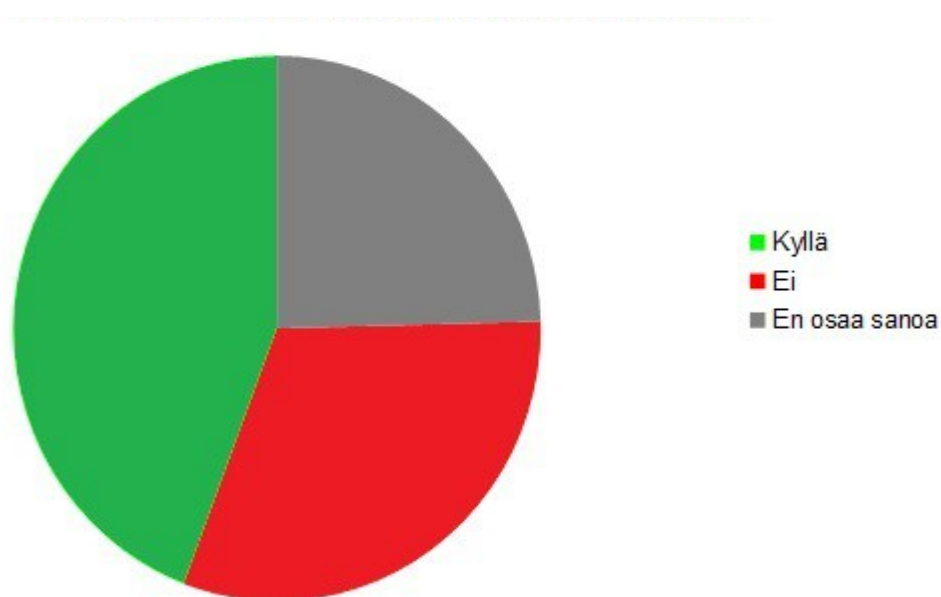
”Sama neuvoja tietää tarvittaessa talon tavat. Onko hyvä juttu? Vieras silmä näkee eri tavalla?”

Tavoitteiden suhteen vastanneet jakaantuvat kahteen leiriin (kuvio 9). Toiset korostavat tuotosta ja kannattavuutta, toiset taas lehmien terveyttä ja kestävyyttä. Palautteesta päätellen korkeaa tuotosta ja parempaa kannattavuutta tavoittelevat ovat hyötynneet neuvonnasta enemmän kuin ne tuottajat, joille lehmien kestävyys on tärkeintä. 44 % vastanneista on sitä mieltä, että neuvonta on tukenut tilan tavoitteita (kuvio 10).

Onnistuneesta neuvonnasta eniten kehuja sai onnistuneen ruokintasuunnitelman myötä noussut kannattavuus (7 mainintaa), toimivat apereseptit ja suurempi väkirehumäärä mainittiin. Jalostussuunnitelma sai myös erikseen kiitosta. Toimimattoman neuvonnan syyksi on mainittu lähinnä riittämätön neuvonta. Parannusehdotuksia, ohjeita tai uutta tietoa ei ole tullut riittävästi.

KUVIO 9. Tilojen tärkeimmät tavoitteet.

KUVIO 10. Ovatko neuvonnan ohjeet tukeneet tilan tavoitteita? 44 % mielestä kyllä, 31 % mielestä ei, 25 % ei osaa sanoa.

Esimerkkejä neuvonnasta, joka on tukenut tilan tavoitteita:

"Tuotos on parantunut. Vaikka ruokinta tuntuu kalliilta, osoittaa neuvoja laskelmillaan sen olevan kannattavaa."

"Lypsylehmien kuntoluokitukset. Mutta uudistukseen kasvatettavien eläinten ruokintasuositukset eivät ole kohdallaan."

"Kuntoluokitukset ja usein päivitettävät ruokintasuunnitelmat edistävät eläinten terveyttä."

"Huonoja eläimiä on karsittu."

"Tarkkailijan huomio alhaisesta keskipoikimakerrasta sai pohtimaan asiaa tarkemmin."

"Eläinmerkkirekisteri ja siemennys- ym. listat ovat 100% oikein."

"Maidon laadun ongelmatilanteissa."

Esimerkkejä neuvonnasta, joka ei ole tukenut tilan tavoitteita:

"Mitään merkittäviä parannusehdotuksia ei ole ollut."

”Huipputuotosten hiipumiselle ei ole löytynyt syytä.”

”Kumpaankaan tavoitteeseen (ruokinnan taloudellisuus ja työmäärän vähentäminen) neuvonta ei voi vaikuttaa.”

”Neuvojat ovat tippuneet kärryiltä uudistuksen myötä, eivät ole enää tilatasolla. Palaute on vain papereiden perusteella numeroita ja niiden analysointia.”

”Ei mitään muuta hyötyä, kuin että lähettää koelypsyt.”

”Ruokinnan saaminen kohdalleen tuntuu olevan hyvin vaikeaa.”

”Tuskin tietävät, miten meillä menee.”

Neuvojalta odotetaan parannusehdotuksia ja rohkeutta huomauttaa epäkohdista:

”Lähinnä puhutaan negatiiviseen sävyyn. Positiivinen palaute harvinaista.”

”Toiset neuvojat eivät uskalla ottaa rohkeasti kantaa.”

Pahimmillaan neuvonta on koettu tilan tavoitteiden vastaiseksi. Lehmien kestävyyttä painottavat moittivat neuvontaa liiasta tuotoksen ympärillä pyörimisestä.

”Pitäisi jalostaa lehmiä, että hiehot lypsäisivät 60 kg/pv.”

”Hiehoja moitittu lihaviksi, silti ongelmia jatkossa ei ole ollut. Neuvonnan myötä lisättiin olkea, siitä seurasi tiinehtymisongelmia.”

”Kaikessa neuvonnassa (ProAgria, Faba jne) korostetaan liikaa tuotosta, eikä poikimarkertoja arvosteta.”

Ohjeiden toimivuus käytännössä ja oma aktiivisuus neuvojen hyödyntämisessä eivät ole vastanneiden mielestä ihan niin hyvällä tasolla kuin neuvojen ammattitaito ja tilakäynnin sujuvuus, mutta kovin räikeitä eroja neuvontaan kuuluvien asioiden laadussa ei paljastunut (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Neuvonnan sujuminen yleisesti ottaen

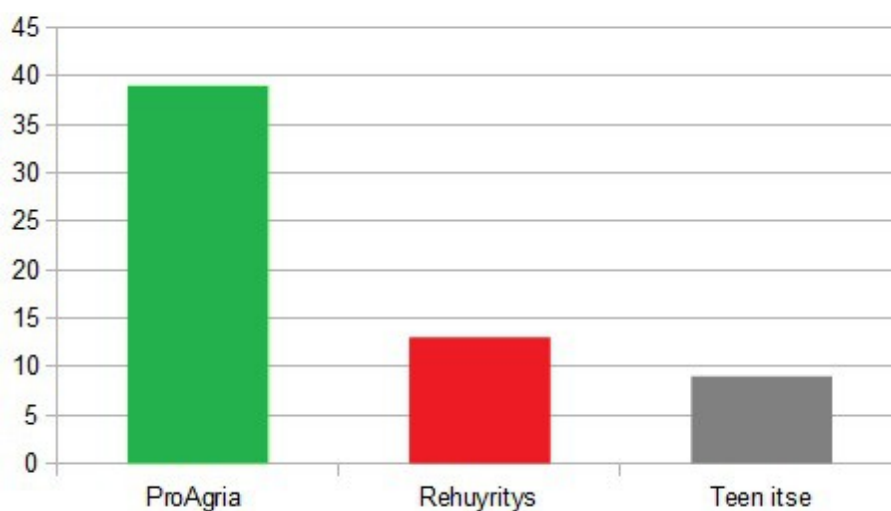
	arvosana
Neuvojen ammattitaito	2
Ohjeiden toimivuus käytännössä	3
Oma aktiivisuus neuvojen hyödyntämisessä tilalla	3
Tilakäynnin sujuvuus	2

4.3.2 Ruokintapalvelut

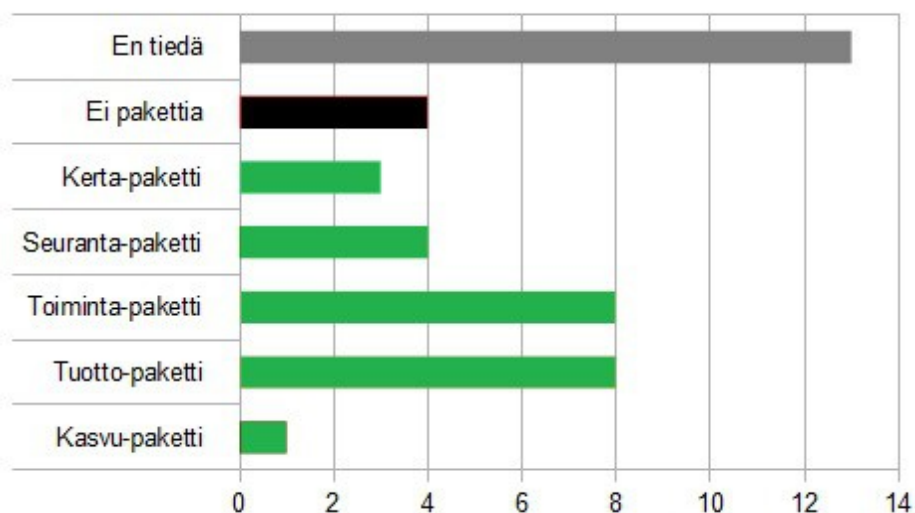
Ruokintapalveluista kysyttiin seuraavaa:

12. Käytättekö ProAgrian ruokinnanohjauspalveluita?
13. Mikä ProAgrian ruokinnanohjauspaketti Teillä on käytössä?
14. Hyödynnättekö säilörehuanalyysyjä enemmän ruokintapaketin myötä?
15. Arvioikaa ruokintapalveluita omalta kannaltanne.
16. Ovatko ruokintapalvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?

Suurin osa vastanneista käyttää ProAgrian ruokinnanohjauspalveluita (kuvio 12). Monet vastanneista eivät kuitenkaan tiedä, mikä ruokinnanohjauspaketti heillä on käytössä (kuvio 13). Muilla on käytössään rehuyrityksen tekemä suunnitelma. Lisäksi on erilaisia sovellutuksia. Kaksi vastanneista täydentää rehuyrityksen ruokintasuunnitelmaa omatekoisella suunnitelmalla, ProAgrian tekemät suunnitelmat taas hyväksytään sellaisenaan. Yhdelle vastanneista rehufirma tekee ruokintasuunnitelman ProAgrian peruspohjalle, ja yksi vastanneista pääsee pian vertailemaan ProAgrian ja rehufirman tekemää suunnitelmaa rinnakkain.

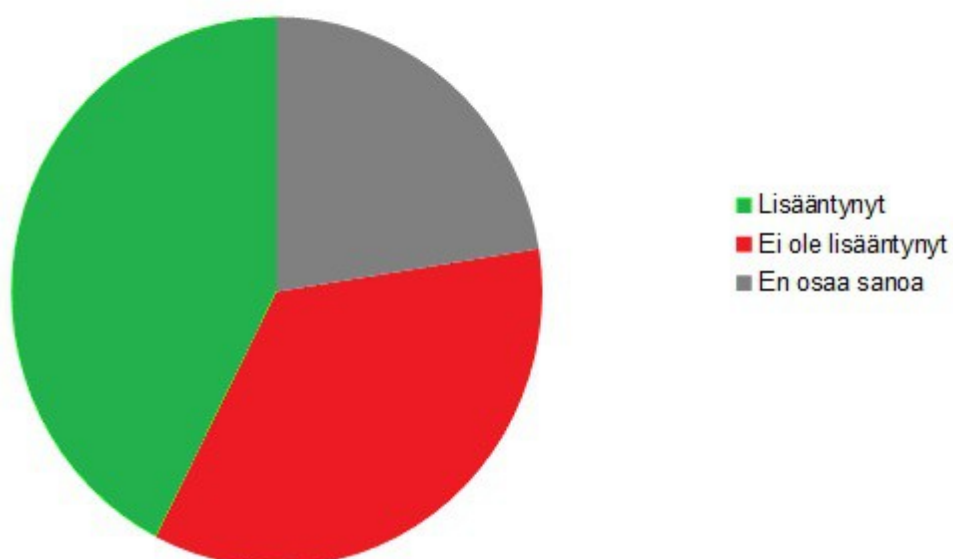
KUVIO 12. Ruokinnanohjauspalvelut

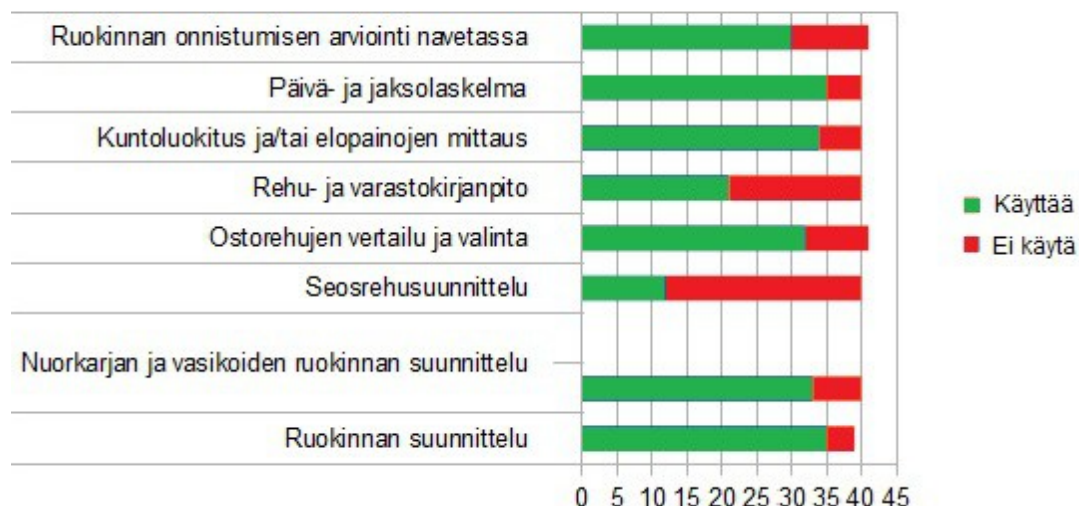
KUVIO 13. Tilan käyttämä ruokinnanohjauspaketti

Kuvio 14 kertoo säilörehuanalyysien hyödyntämisestä tiloilla. 43 % vastanneista uskoo hyödyntävänsä säilörehuanalyysijä paremmin ruokintapakettien myötä. Enemmistö vastanneista joko ei ole hyödyntänyt säilörehuanalyysijä entistä enemmän tai ei osaa sanoa.

ProAgrian ruokinnanohjauspalveluiden käyttäjät hyödynsivät palveluita monipuolisesti (kuvio 15). Jos kerran ruokintapalvelu oli tilattu, siitä otettiin paljon irti. Seosrehusuunnittelua tarvittiin vähiten, luultavasti koska seosrehuruokinta ei ole tyypillinen parsinavetoiden ratkaisu (suurin osa vastanneista putkilypsäjiä). Sekä lypsylehmien että nuorkarjan ruokinnan suunnittelu erottuivat joukosta hivenen heikompana kuin muut – se arvioitiin tyydyttäväksi, kun muut ruokintapalvelut saivat arvosanan ”hyvä” (taulukko 2). Ruokintapalvelut eivät ole muuttuneet merkittävästi, mutta jos niiden arvioidaan muuttuneen, niin hieman useammin parempaan päin (kuvio 16).

KUVIO 14. Säilörehuanalyysien hyödyntäminen ruokintapaketin myötä. 43 % tiloista analyysien hyödyntäminen on lisääntynyt, 35 % ei ole lisääntynyt ja 23 % ei osaa sanoa.

KUVIO 15. Ruokintapalveluiden käyttö

TAULUKKO 2. Ruokintapalveluiden arvosanat

Palvelu	Arvosana	käyttöaste
Ruokinnan suunnittelu	3	90,00 %
Nuorkarjan ja vasikoiden ruokinnan suunnittelu	3	83,00 %
Seosrehusuunnittelu	2	30,00 %
Ostorehujen vertailu ja valinta	2	78,00 %
Rehu- ja varastokirjanpito	2	53,00 %
Kuntoluokitus ja/tai elopainojen mitta	2	85,00 %
Päivä- ja jaksolaskelma	2	88,00 %
Ruokinnan onnistumisen arviointi navetassa	2	73,00 %

Palautetta ruokinnan suunnittelusta:

”Nykyisin on kestänyt useita viikkoja, ennen kuin on saanut ruokintasuunnitelman.

Rehufirmalta saa viimeistään seuraavana päivänä.”

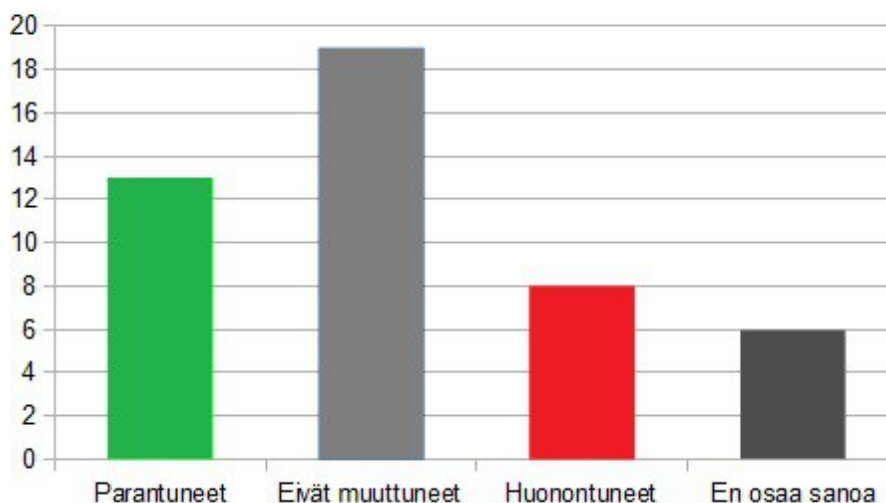
”Enemmän pohtimista, eikä vain laiteta numeroja tietokoneelle (tällä pitäisi nyt tulla maitoa--> jos ei tule, mistähän se nyt johtuu, voivoi, oijoi)”

”Neuvojen tieto-taitotason tulisi vastata nykyisten viljelijöiden vastaavaa – neuvojen tulisi olla aina askeleen edellä. Näin ei nykyisin ole.”

"Tarvittavat laskelmat ja pohjatiedot ruokintaa varten olisi pitänyt tehdä ensimmäisellä kerralla yhdessä neuvojan kanssa."

"Ruokintas suunnitelman teko ei saa kestää kahta viikkoa."

"Tuoreempaa tietoa saisi olla."

KUVIO 16. Ruokintapalvelut viimeisen vuoden aikana

Ruokintapalveluiden arvioitiin parantuneen seuraavasti:

"Ruokintas suunnitelma on lähempänä todellisuutta kuin ennen."

"Jaksolaskelmia on tullut lisää."

"Selkeämpi hinnoittelu erillisenä."

Näin ruokintapalvelut olivat vastanneiden mielestä menneet huonompaan suuntaan, useimmiten syynä on hinta:

"Kallis." (3 mainintaa)

"Kestää liian pitkään saada palveluita."

"Matu lopetettu."

"ProAgria tappaa lehmät tärkkelykseen."

"Uusi neuvoja ei osannut kertoa, miten uusi ruokinta eroaa vanhasta. Mitä tarvitaan?"

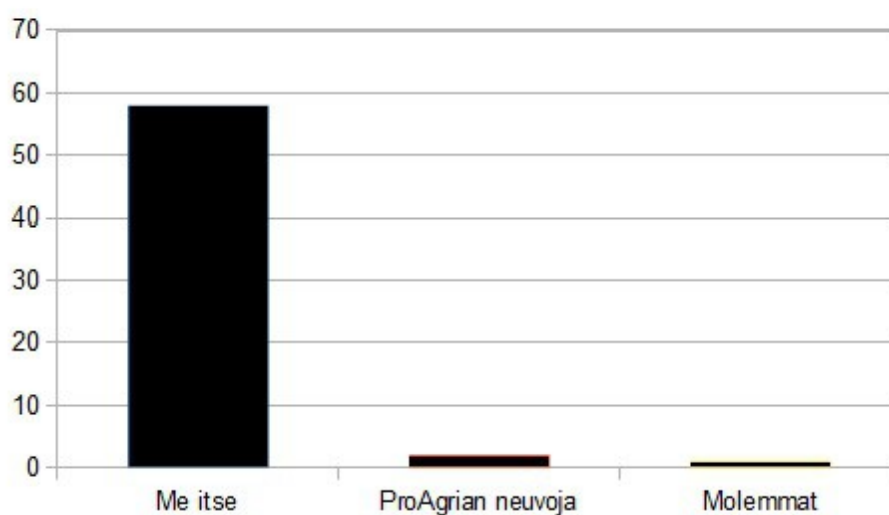
"2 h vuodessa ei kukaan ehdi kaikkea, maksut kyllä juoksevat."

4.3.3 Tuotosseuranta- ja terveyspalvelut

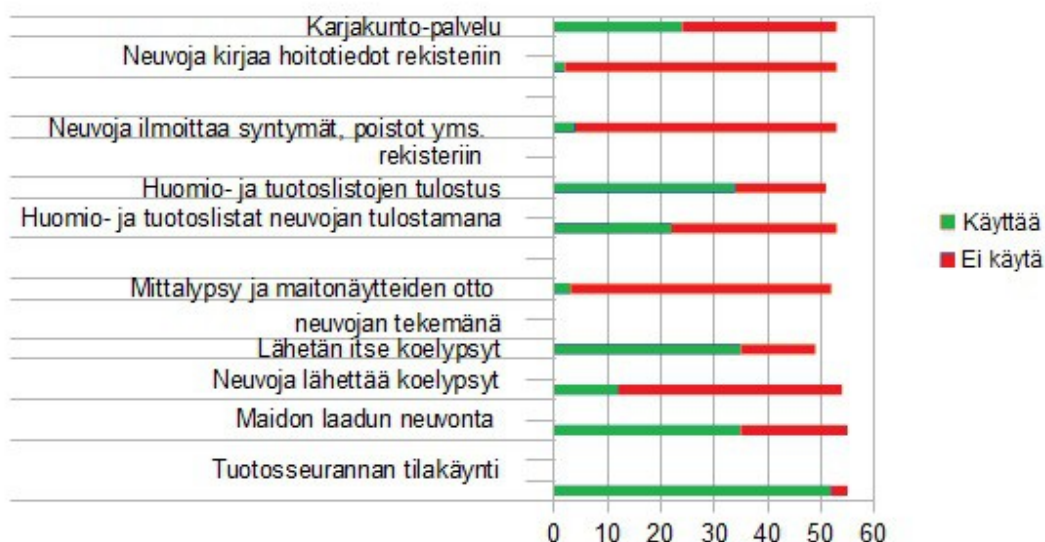
Tuotosseuranta- ja terveyspalveluista kysyttiin samoja asioita kuin ruokintapalveluistakin:

17. Kuka suorittaa tilanne maidon mittauksen ja näytteenoton?
18. Arvioikaa tuotosseurannan palveluita omalta kannaltanne.
19. Ovatko tuotosseurantapalvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?
20. Arvioikaa kotieläinneuvonnan terveyspalveluita omalta kannaltanne.
21. Ovatko terveyspalvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?

Maitonäytteet otetaan lähes aina itse (kuvio 17). Useimmat tuotosseurannan palvelut saavat arvosanan ”hyvä” (taulukko 3). Tuotosseurannan palvelut eivät olleet yhtä monipuolisesti käytössä kuin ruokintapalvelut, vaan tilakäynti, huomio- ja tuotoslistojen tulostus ja koelypsyjen lähettäminen itse olivat käytetyimpiä (kuvio 18). Neuvoja ilmoittaa syntymät, poistot yms. rekisteriin, tekee mittalypsyn ja ottaa maitonäytteitä hyvin harvoilla tiloilla, mutta näiden palveluiden vähät käyttäjät ovat erittäin tyytyväisiä. Tilakäynti sai kaksi kehitysehdotusta: neuvojan toivotaan ottavan yhteyttä tilalle ja raporttien analysointia kaivataan enemmän.

KUVIO 17. Maitonäytteiden ottaja tilalla

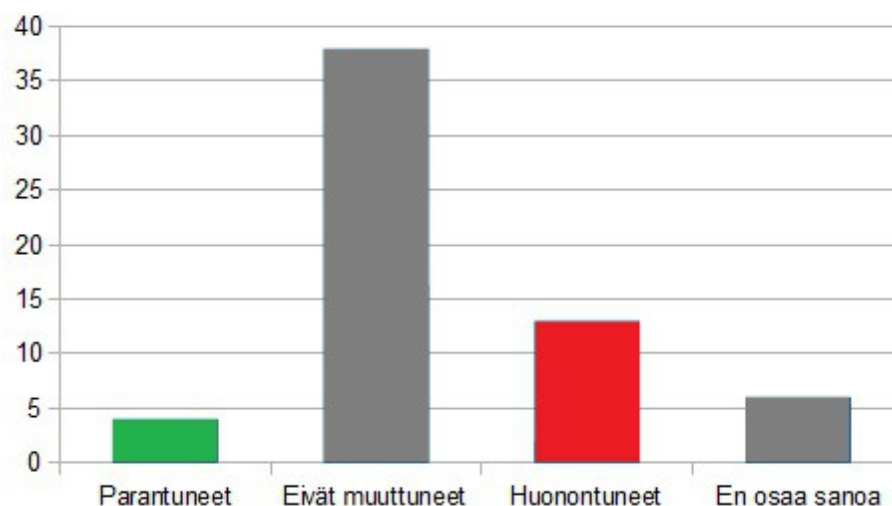

KUVIO 18. Tuotosseurannan palveluiden käyttö

TAULUKKO 3. Tuotosseurannan palveluiden arvostamat

Palvelu	Arvosana	Käyttöaste
Karjakunto-palvelu	2	45,00 %
Neuvoja kirjaa hoitotiedot rekisteriin	4	4,00 %
Neuvoja ilmoittaa syntymät, poistot yms. rekisteriin	1	8,00 %
Huomio- ja tuotoslistojen tulostus	2	67,00 %
Huomio- ja tuotoslistat neuvojan tulostamana	2	42,00 %
Mittalypsy ja maitonäytteiden otto neuvojan tekemänä	1	6,00 %
Lähetän itse koelypsyt	2	71,00 %
Neuvoja lähettää koelypsyt	2	22,00 %
Maidon laadun neuvonta	2	64,00 %
Tuotosseurannan tilakäynti	2	95,00 %

Tuotosseurannan palvelut olivat ruokintapalveluihin verrattuna menneet vastanneiden mielestä paljon huonompaan suuntaan (kuvio 19). Suurin syy tähän oli palvelun kalleus ja kallistuminen (7 mainintaa), tai neuvoja vaihtuu liian usein (2 mainintaa). Kaksi vastanneista harkitsee tuotosseurannasta luopumista huonontumisen takia.

KUVIO 19. Tuotosseurantapalvelut viimeisen vuoden aikana

Muita syitä, miksi tuotosseurantapalveluiden arvioitiin huonontuneen:

”Paperia tulee liikaa, vaikka on tietysti hyväksi kaikki se, kun vain ehtisi ja viitsisi niitä pilkun tarkasti noudattaa.”

”Hinta-laatusuhde ei palvele yrittäjiä.”

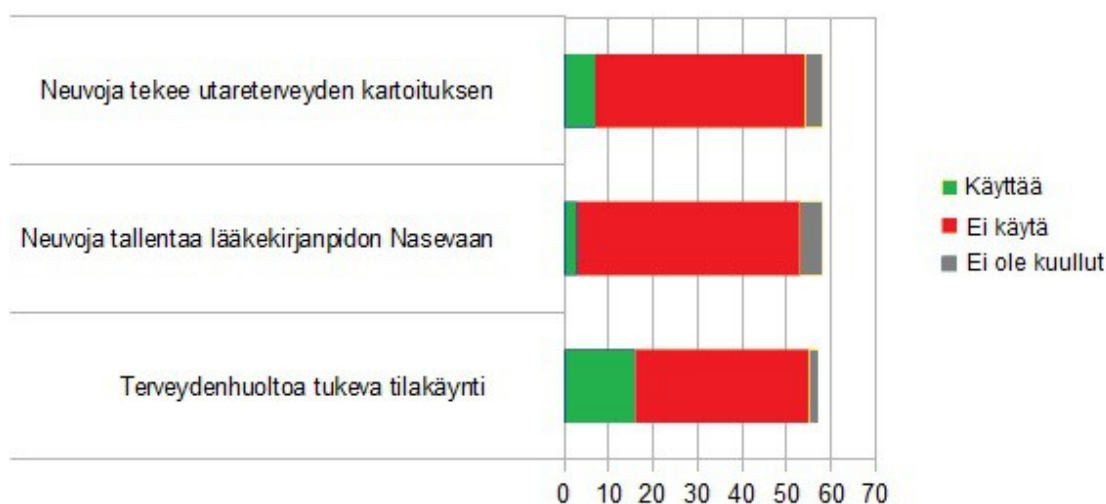
”Ammu toimii aika hyvin, mutta neuvontaa ei oikeastaan ole.”

”Neuvonta onnetonta, kun tilakäynnit loppuivat.”

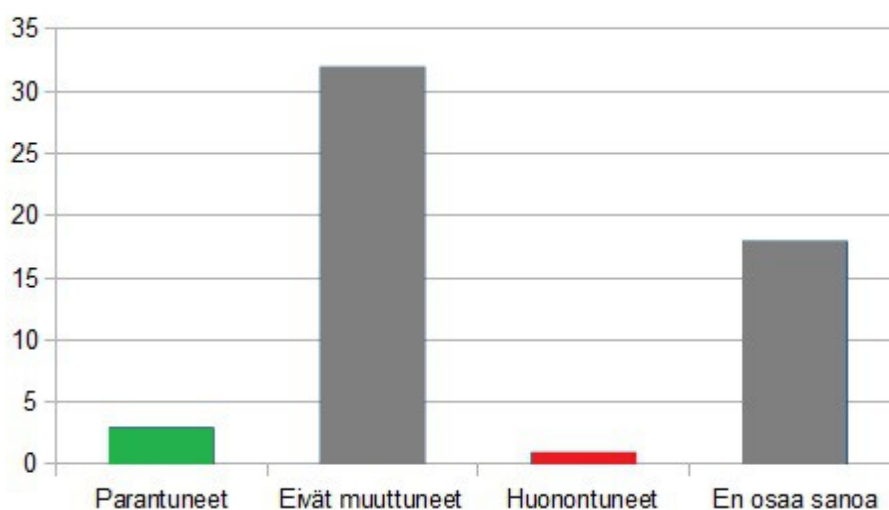
”Kynää pyöritetään vaan.”

”Uusi neuvoja ei ymmärtänyt ollenkaan meidän toimintaamme, emme saaneet hyötyä käynnistä.”

Terveyspalvelut ovat suhteellisen vähän käytettyjä (kuvio 20). Terveystuella tukeva tilakäynti oli niistä suosituin. Siksi niiden muutoksesta ei yleensä osattu sanoa mitään, tai arvioitiin niiden pysyneen samana (kuvio 21). Ne harvat, joilla oli kokemusta terveyspalveluista, antoivat hyviä arvosanoja (taulukko 4). Kehitysideoita terveyspalveluihin ei tullut lainkaan. Myönteistä palautetta tuli palveluiden paremmasta tarjonnasta (2 mainintaa).

KUVIO 20. Terveyspalveluiden käyttö

KUVIO 21. Terveyspalvelut viimeisen vuoden aikana

TAULUKKO 4. Terveyspalveluiden arvosanat

Palvelu	Arvosana	Käyttöaste
Terveystuella tukeva tilakäynti	2	29,00 %
Neuvoja tallentaa lääkekirjanpidon Nasevaan	2	6,00 %
Neuvoja tekee utareterveyden kartoituksen	2	13,00 %

4.3.4 Verkkopalvelut

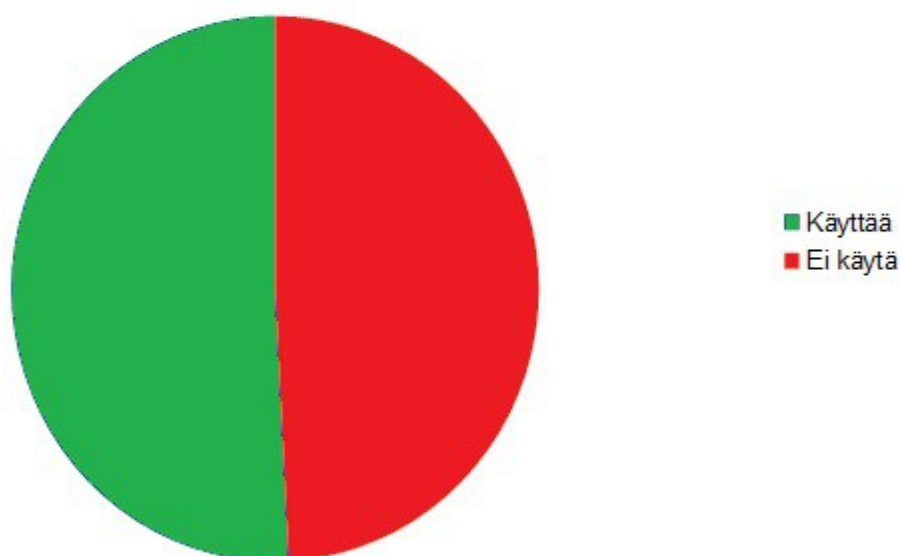
Verkkopalveluista kysyttiin seuraavaa:

22. Käytättekö ProAgrian kotieläinneuvonnan verkkopalveluita?

23. Mitä verkkopalveluita olette käyttänyt itsenäisesti viimeisen vuoden aikana?

24. Nimetkää kolme Teille tärkeintä verkkopalvelua tärkeysjärjestyksessä

Verkkopalveluiden käyttö jakaa vastanneet voimakkaasti kahtia (kuvio 22). Verkkopalveluiden suosio käy ilmi kuviosta 23. Raportit osoittautui suosituimmaksi verkkopalveluksi. Toiseksi tuli Tilakunto ja jaetulle kolmannelle sijalle ylsivät Lehmätieto ja Maitoisa. Käytetyimmät verkkopalvelut olivat luontaisesti tärkeimpiä (kuvio 24). Lehmätieto-palvelu sai yhden kehitysehdotuksen: eläinten selausvalikot pitäisi tehdä helpommiksi laittamalla ”yhdele sivulle” sekä lehmät että nuorkarja. ProAgrian verkkopalveluiden ohella tärkeinä verkkopalveluina pidettiin Ammu-Elmeriä, Teurasilmoitusta, Valmaa (Valion palvelu), Nasevaa ja Teho-Elmeriä.

KUVIO 22. Verkkopalveluiden käyttö. 51% käyttää, 49% ei käytä.

Syitä, miksi ei käytetä verkkopalveluita:

”En tarvitse.” (3 mainintaa)

”En osaa.” (3 mainintaa)

”Ei ole aikaa.” (3 mainintaa)

”En ole perehtynyt.” (3 mainintaa)

”En tunne palvelua.” (2 mainintaa)

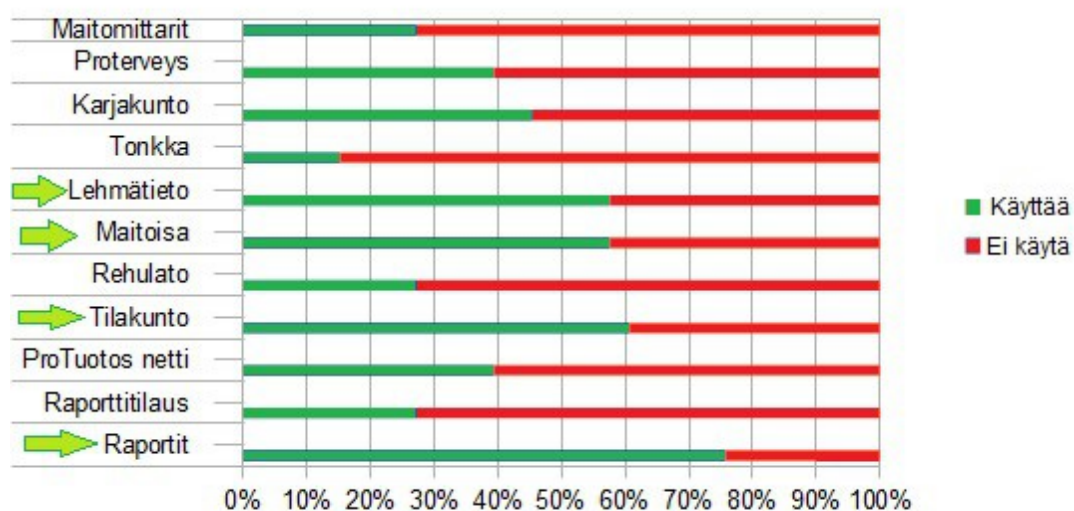
”Käytän Ammua, verkkopalvelut vieraita, neuvoja ei ainakaan ole opastanut.”

”Tarvittavat saa muualtakin.”

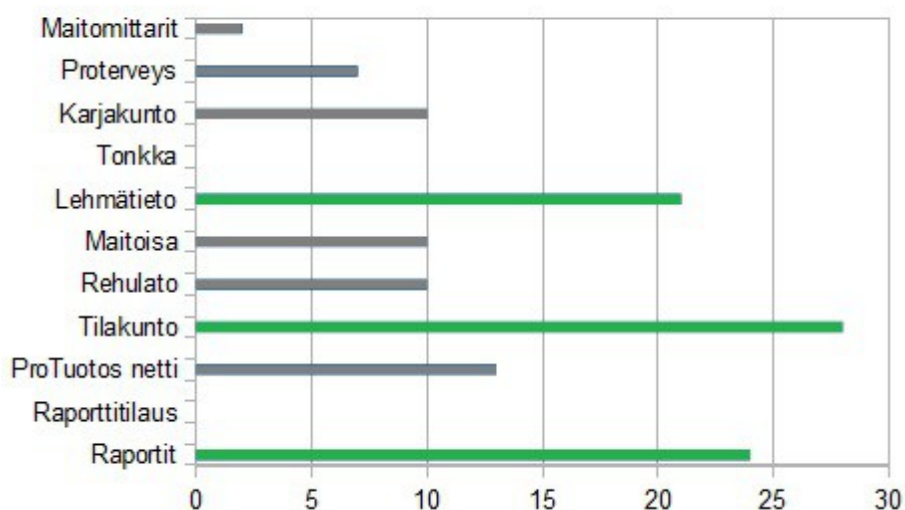
”Liikaa vaivaa.”

”En ole kuullut verkkopalveluista.”

”Paperiversiot tulevat kotiin, joten niistä on helpompi tarkastaa eri asioita.”

KUVIO 23. Käytetyimmät verkkopalvelut

KUVIO 24. Tärkeimmät verkkopalvelut

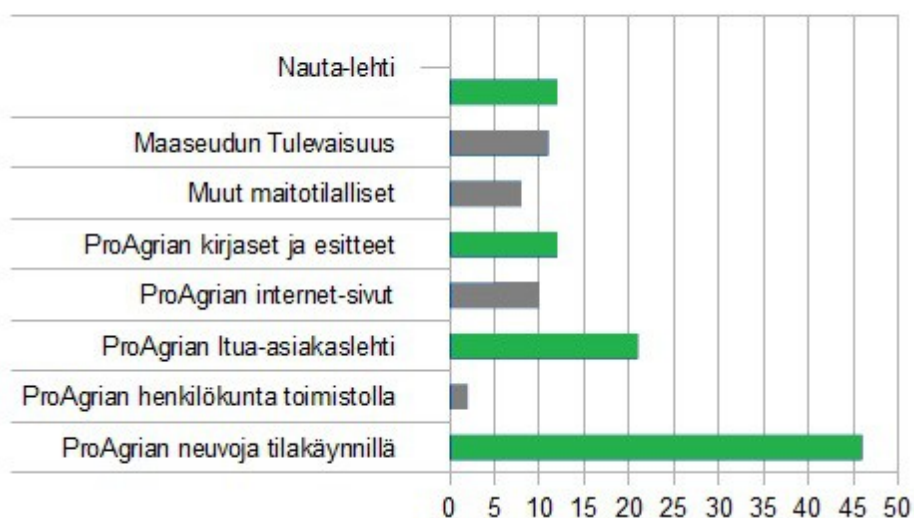
4.4 Tiedon saaminen uusista kotieläinneuvonnan palveluista

Täytyi selvittää myös, onko tieto uusista palveluista mennyt eteenpäin.

25. Mistä saatte parhaiten tietoa ProAgrian uusista palveluista?

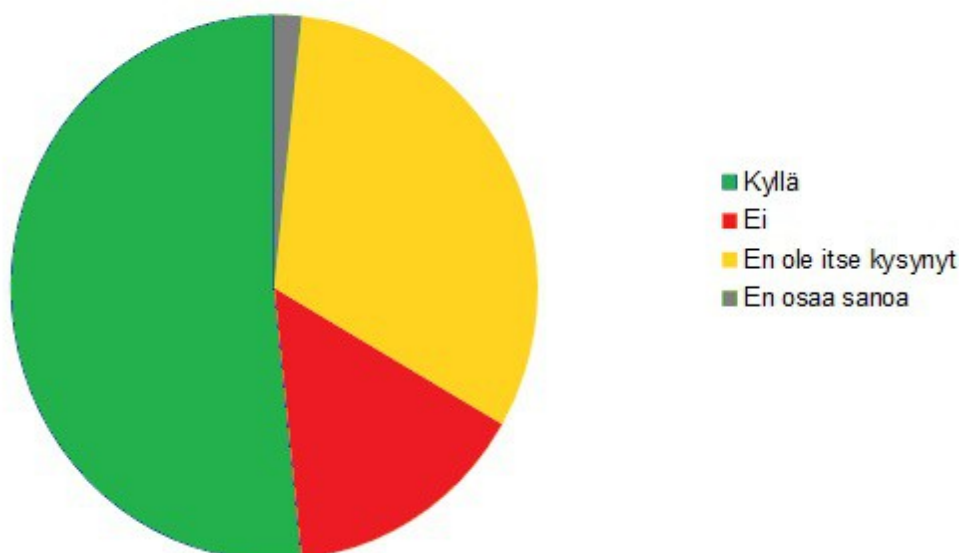
26. Onko neuvoja kertonut riittävästi uusista palveluista?

Tilakäynnille tullutta neuvojaa pidettiin ylivoimaisesti parhaana tiedottajana uusista palveluista (kuvio 25). Myös Itua- ja Nauta-lehdet ovat hyviä tietolähteitä. Yhteistä hyville tietolähteille on se, että ne tulevat kätevästi kotiin – ei niinkään se, onko neuvonta suullista vai kirjallista. Sama neuvoja toimistolla taas on tietolähteistä vähiten merkittävä. Luultavasti harva soittaa ja kysyy tai lähtee toimistoon erikseen, jos on kiinnostunut uusista palveluista.

KUVIO 25. Paras tietolähde ProAgrian uusista palveluista

Neuvoja on useimmiten kertonut tarpeeksi uusista palveluista (kuvio 26). Vaihtoehto ”En ole itse kysynyt” muistutti vastanneita omasta aktiivisuudesta ja ajattelemaan, tarvitsevatko kenties enemmän tietoa uusista palveluista. Niinpä suurin syy neuvonnan riittämättömyyteen paljastui – tilallinen ei ole itse kysynyt neuvojalta uusista palveluista.

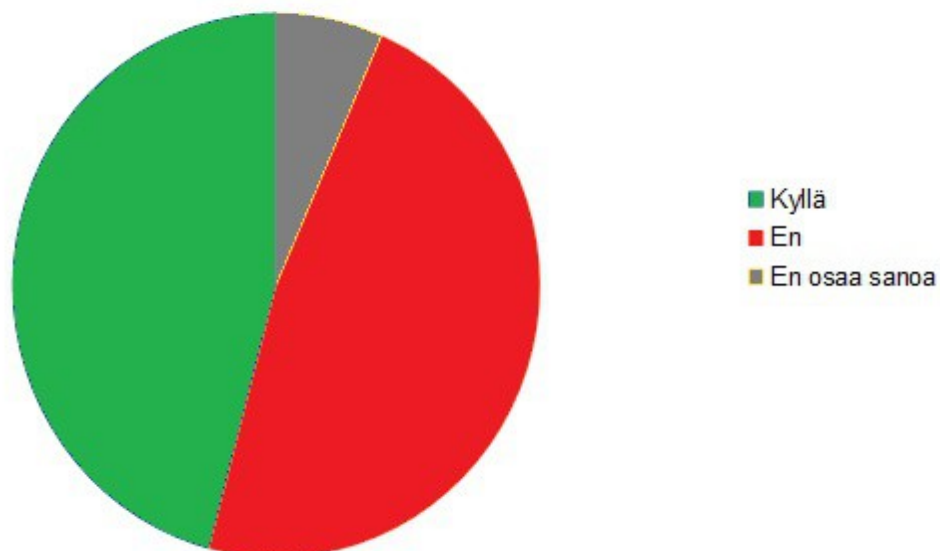
KUVIO 26. Onko neuvoja kertonut riittävästi uudistetuista palveluista? 52% mielestä on kertonut, 15% mielestä ei, 32% ei ole itse kysynyt ja 2% ei osaa sanoa.

4.5 Palveluiden hintalaatusuhde

Palveluiden hinta kirvoitti sanallista palautetta kaikissa kyselyn osioissa. Vastanneiden mielipiteet hintalaatusuhteesta olivat selkeitä, epätietoisia oli vähän. Kysymys jakaa vastanneet lähes puoliksi (kuvio 27).

Hintalaatusuhteesta esitettiin myös erikseen seuraavia kysymyksiä:

27. Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista?
28. Oletteko viime vuoteen verrattuna jättäneet pois tarpeellisena pitämiänne neuvontapalveluita niiden hinnan vuoksi?
29. Missä kotieläinneuvonnan palveluissa hintalaatusuhde on mielestänne paras?
30. Missä kotieläinneuvonnan palveluissa hintalaatusuhde on mielestänne heikoin?

KUVIO 27. Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista? 46 % saa vastinetta rahoilleen, 48 % ei saa, 7 % ei osaa sanoa.

Kokemuksia hyvästä hintalaatusuhteesta:

”Millä muulla yrittäjäryhmällä olisi mahdollisuus tällaisiin palveluihin?”

”Ruokinnan neuvonta on tärkeää, kun ruokinta muuttuu uudenaikaiseksi (ape).”

”Neuvojan ja meidän yhteistyö on hyvää. Voin luottaa neuvojaan.”

”Neuvoja antaa yleensä monenlaisia vinkkejä, vaikkei olekaan varsinainen omaneuvoja.”

”Tilan ulkopuolista tarkastelua tarvitaan, ettei sokeudu vanhoihin kaavoihin.”

”Ruokinnan suunnittelu ja muu investointiamme tukeva neuvonta.”

”Kotikäynnit, eläinten terveystarkistus eläinlääkärin käyntiä varten, kuntoluokitus yms.”

”Vaikka luenkin itse raportit yms., mittalypsy edelleen tärkeä osa + ruokinnan suunnittelu”

Huono hintalaatusuhde sai moitteita:

”Omatoimisella tilalla maksut ovat törkeän kalliita suhteessa neuvontamäärään.”

”ProAgria hinnoittelee itsensä ulos.”

”Rahat kyllä otetaan, mitään palvelua ei saa vastineeksi.”

”Maksut eivät saisi nousta enää yhtään.”

”Tilakäynnit 2 kertaa vuodessa tulevat todella kalliiksi, joten lopetan tarkkailun tulevaisuudessa.”

”2 tuntia/v, maksut korkeat, kaikista eri maksut.”

”Peruspaketti ei sisällä mitään. Palvelut maksavat aina erikseen. Kallista.”

”Hinnat nousevat aina vain, vaikka käyntejä on vähennetty minimiin.”

”Kallista saada tietoon, mikä on karjan keskituotos.”

”Liian kallista pienelle karjalle.”

Ammattitaito ja asenne – sekä oma että neuvojan – vaikuttavat hintalaatusuhteeseen:

”Aina silloin tällöin neuvojien ammattitaito ei pysy kehityksen mukana, kun isäntäväellä on pitkä kokemus karjanhoidosta ja uusi tekniikka navetassa.”

”Ei tule enää niin paljoa uutta asiaa.”

”Laitan itse maitomäärät nettiin.”

”Ruokinnan suunnittelu tulisi saada ammattitaitoisemmalle tasolle.”

”Lähinnä tuntuu negatiiviset asiat olevan puheen aiheena, kannustavuus olisi tärkeää.”

”En ole tarpeeksi aktiivinen kyselemään”

”Neuvojan pitää ymmärtää, mihin/miten haluamme kehittyä.”

Kysymys toi myös pari kehitysehdotusta:

”Karjantarkkailuun riittäisi pelkkä maitojen analysointi ja tuotosseuranta, mutta kun sellaista vaihtoehtoa ei ole.”

”Lehmäkohtainen maksu on törkeän suuri. Pois se, ja maksut palvelujen käytön mukaan!”

Robotti kilpailee neuvojan kanssa:

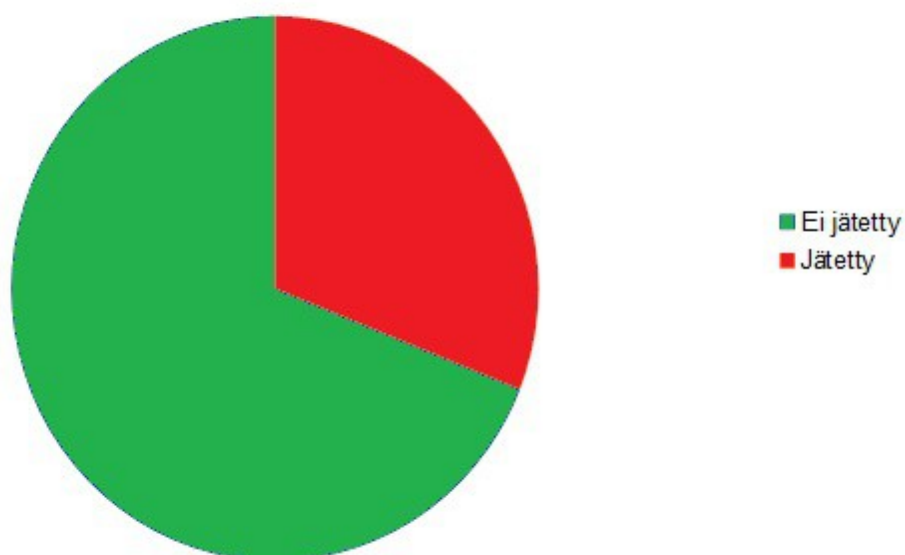
”Liian kallista, robotiltakin saa paljon tietoa.”

Vaikka hintalaatusuhde olisi huono, tarpeellisia palveluita ei noin vain jätetä pois.

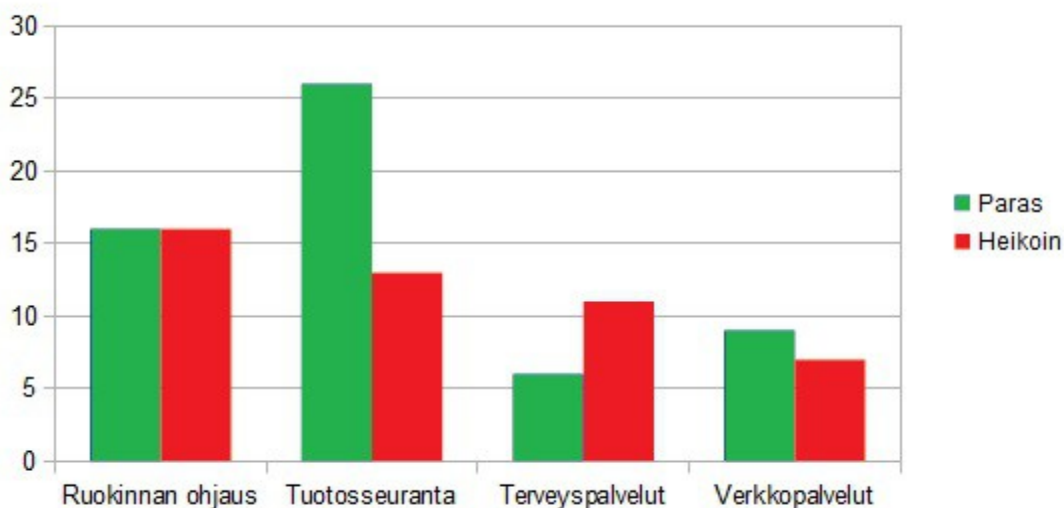
Vain 45 % hintalaatusuhteeseen tyytymättömistä oli luopunut tarvitsemistaan palveluista hinnan takia (kuvio 28). Yleensä palveluissa säästettiin jättämällä pois ruokin-

nan suunnittelu (8 mainintaa). Yksi vastanneista oli luopunut jalostussuunnitelmasta, toinen puolestaan vähentänyt tilakäyntejä. Kiinnostusta palveluihin kyllä olisi: ”Valitsimme halvemman paketin, vaikka kalliimmassa olisi ollut mielenkiintoisia palveluja.”

Tuotosseurannan hintalaatusuhde oli paras (kuvio 29). Huonoimmaksi arvioitiin terveyspalveluiden hintalaatusuhde. Tämä selittyy mahdollisesti sillä, että terveyspalveluiden käyttäjiä on vähän ja tuntemus palveluista heikkoa toisin kuin tuotosseurannassa, joka on palveluista käytetyin. Erityisesti ne vastaajat, jotka pitivät tuotosseurannan ja ruokintapalveluiden hintalaatusuhdetta parhaana, arvioivat terveyspalvelut vastaavasti huonoimmaksi. Osa vastaajista on ehkä ajatellut, että jokin palveluista on pakko nimetä kysymyksessä 30.

KUVIO 28. Tarpeellisten palveluiden pois jättäminen hinnan vuoksi. 69 % ei ole jättänyt palveluita pois, 31 % on.

KUVIO 29. Palveluiden hinta- laatusuhde

4.6 Vapaa palaute

Kyselyn lopussa oli tilaa vapaalle palautteelle. Eniten palautetta tuli palveluiden hinnasta ja neuvojen ammattitaidosta.

”Paljon kehitettävää asiakaspalvelussa! Moni miettii karjantarkkailusta luopumista, koska hinta-laatusuhde on huono. Käynneistä ei saa oikein positiivista kuvaa koskaan. Ainahan tiloilla pyritään parempaan ja parannettavaa löytyy kaikilta, sen toki ymmärrän. Sellaista kannustavaa ja hyvienkin asioiden toteamista kaipaavat. Tilan omien mielipiteiden kuuntelua ja yhdessä pohtia parannuksia, jos tarvetta.”

”Kun neuvojilla loppuu juttu navetan tiimoilta, alkaa loputon kauppaaminen muista ProAgrian palveluista. Jos neuvojan kanssa on sovittu jostain lisäkäynnistä, ja hän ei ehdikään sovittuna päivänä ja jatkossakin on kiireitä, niin ei se ollutkaan niin kovin tärkeää.”

”Omatoimitilalle tuntuu aina tulevan neuvojaksi sijainen tai koulut loppuun käymätön henkilö, joka luulee tietävänsä asiat.”

”Neuvojen ammattitaitoon on panostettava. Ammattitaito ei tarkoita kirjoista opittua tietoa, vaan asiat tulisi hallita myös käytännössä.”

”Paljon huonontunut. Kun pitäisi käydä tilalla 3 kertaa/vuosi, ei käydä soittamatta edes kerran.”

”Jos vielä hintoja nostetaan, teiltä loppuu työt.”

”Joskus tuntuu, että sopimuksessa sovittu hinta tuotosseurannasta ja meijeritileistä pidätetyt maksut eivät vastaa toisiaan. Tänä vuonna pidätyksiä meijeritilistä on tehty joka kuukausi 160-400 e.”

”Palveluita on liikaa, ja se maksaa.”

”Tilakoon kasvaessa neuvonta on jäänyt jälkeen. Hintalaatusuhde ei ole kohdallaan.”

”Ei liian pitkiä kyselyitä kannata lähettää, paremmin tulee vastailtua. 2 sivua/5min aika hyvä, 10 min liian kauan.”

”Hankkeiden takia uudet paketit vielä epäselviä. Neuvojien käynneillä ei niin kovasti uutta, kun hankeneuvojat pyörivät tilalla. Katsotaan, kun hankkeet päättyvät.” (tilalla on menossa hankkeita)

5 TULOSTEN TARKASTELUA

5.1 Erikokoisten tilojen suhtautuminen palveluihin

5.1.1 Vastineen saaminen rahoille

Lypsävien määrän ja hintalaatusuhteen välillä on yhteys. Parhaan vastineen rahoilleen kokevat saavansa 60–90 lehmän tilat (taulukko 5). Suurin osa 30–60-lehmän tiloista on myös tyytyväisiä. Sen sijaan näitä pienempien ja suurempien tilojen enemmistö pitää hintalaatusuhdetta huonompana. Keskituotoksella puolestaan ei näytä olevan väliä. Asemalypsäjät ovat keskimäärin paljon tyytyväisempiä palveluiden hintalaatusuhteeseen kuin putki- ja robottilypsäjät (taulukko 6).

TAULUKKO 5. Vastineen saaminen rahoille lypsylehmien määrän ja keskituotoksen mukaan (Kysymys 27: Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista?)

Lypsylehmien määrä	Tyytyväiset (%)	Tyytymättömät (%)
Alle 30	39	61
30-60	56	44
60-90	71	29
90-120	33	67
Yli 120	0	100
Keskituotos	Tyytyväiset (%)	Tyytymättömät (%)
6500-7500 kg	40	60
7500-8500 kg	50	50
8500-9500 kg	46	54
9500-10500 kg	58	42
Yli 10500 kg	50	50
Kaikki tilat	49	51

TAULUKKO 6. Eri lypsytavat ja hintalaatusuhde (Kysymys 27: Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista?)

	Putkilypsy	Asemalypsy	Robottilypsy
Kyllä	12	10	6
En	22	3	4
En osaa sanoa	2	1	1

5.1.2 Tuotosseurantapalveluiden muutos

Suhtautuminen tuotosseurannan palveluihin on melko samanlaista lypsävien määräs-
tä ja keskituotoksesta riippumatta. Keskituotokseltaan 6500-7500 kg:n tilat ovat mui-
ta enemmän sitä mieltä, että tuotosseurantapalvelut ovat huonontuneet. Ehkä tuotos
on hiipunut ja neuvoja ei ole löytänyt siihen syytä (sanallisessa palautteessa tuli yksi
tällainen maininta) tai pienempi tila ei koe hyötyvänsä palveluista siinä missä suurem-
pi.

TAULUKKO 8. Tuotosseurantapalveluiden muutos erikokoisten tilojen mukaan

Tuotosseurantapalvelut	Lypsävien määrä				
	Alle 30	30-60	60-90	90-120	Yli 120
Parantuneet	1	2	1	0	0
Eivät muuttuneet	11	18	6	1	2
Huonontuneet	7	5	0	1	0
En osaa sanoa	2	2	1	1	0

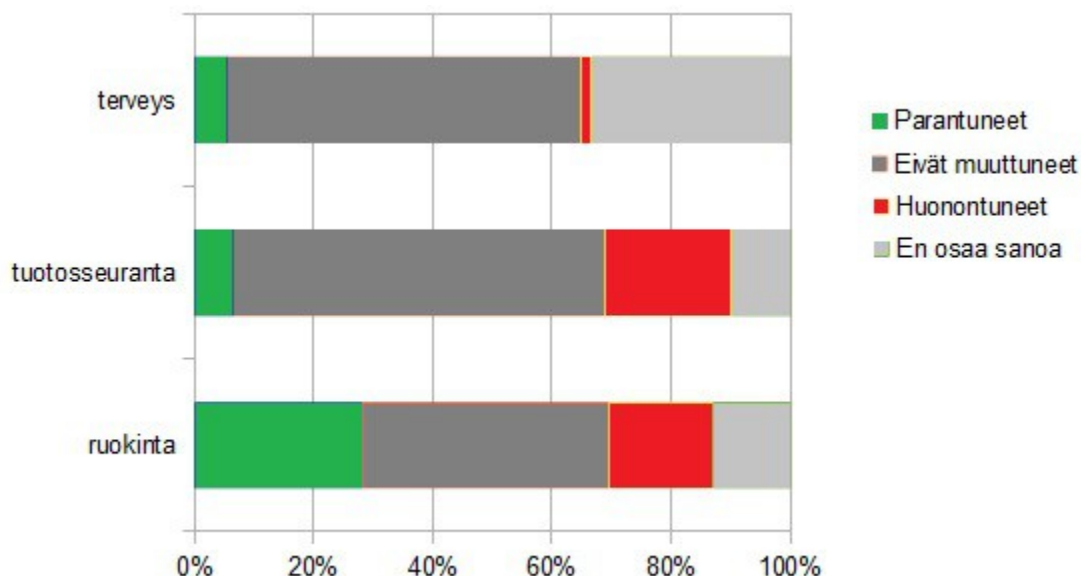
Tuotosseurantapalvelut	Keskituotos, kg				
	6500-7500	7500-8500	8500-9500	9500-10500	Yli 10500
Parantuneet	0	2	0	2	0
Eivät muuttuneet	2	6	18	7	5
Huonontuneet	3	0	7	2	0
En osaa sanoa	0	1	3	2	1

5.2 Palveluiden väliset tasoerot

5.2.1 Ruokinta-, tuotosseuranta- ja terveyspalveluiden kehitys

Ruokinta-, tuotosseuranta- ja terveyspalveluita arvioitiin samalla asteikolla: ovatko ne parantuneet, huonontuneet vai muuttuneet lainkaan viimeisen vuoden sisällä. Näin voidaan vertailla, onko jokin palveluryhmä kehittynyt selvästi parempaan tai huonompaan suuntaan. Kuviosta 30 käy ilmi, mihin suuntaan eri palveluryhmät ovat vastanneiden mielestä kehittyneet.

Tuotosseuranta – ProAgrian käytetyin maitotilapalvelu - erottuu joukosta. Vastausten perusteella se on huonontunut selvästi enemmän kuin muut palvelut. Ruokintapalveluiden kehitys herättää taas eniten tyytyväisyyttä. Terveyspalvelut ovat suhteellisen vähän käytettyjä, mutta kuvion 30 perusteella eivät ainakaan heikentymisen vuoksi.

KUVIO 30. Palveluiden kehitys viimeisen vuoden aikana

5.2.2 Ruokinnanohjauspakettien erot

Vaikuttaako tilan käyttämä ruokinnanohjauspaketti siihen, millaiseksi palvelun koetaan muuttuneen viimeisen vuoden aikana? 40 tilaa käytti ProAgrian ruokintapalveluita. Selkeitä tyytyväisyyseroja eri ruokintapakettien käyttäjien välillä ei ollut. Ei tarvitse epäillä, ovatko jonkun paketin tilaajat saaneet parempaa tai huonompaa palvelua kuin muut. Tietämättömyys taas lisäsi tyytymättömyyttä: ne vastanneet, jotka eivät tienneet mitä ruokintapakettia käyttävät, arvioivat muita useammin ruokintapalvelujen huonontuneen.

Ruokintapaketilla oli vaikutusta säilörehuanalyysien hyödyntämiseen (taulukko 9). Tuotto-paketin käyttäjät olivat mielestään hyödyntäneet säilörehuanalyysijä enemmän ruokintapaketin myötä, Toiminta-paketin käyttäjät eivät kokeneet ruokintapaketin lisänneen analyysien käyttöä (taulukko 10). Moni tila ei tiennyt, mitä ruokintapakettia käyttää. Yllättäen suurin osa näistä tiloista koki kuitenkin paketin lisänneen säilörehuanalyysin käyttöä.

TAULUKKO 9. Ruokintapalveluiden kehitys viimeisen vuoden aikana eri ruokinnanohjauspakettien käyttäjien mukaan

Ruokinta- palvelut:	Kasvu	Tuotto	Toiminta	Seuranta	Kerta	Ei mikään	En osaa sanoa
Parantuneet	1	2	3	2	1	1	2
Eivät muuttuneet	0	6	4	1	1	2	4
Huonontuneet	0	0	1	0	0	0	4
En osaa sanoa	0	0	0	1	1	0	3

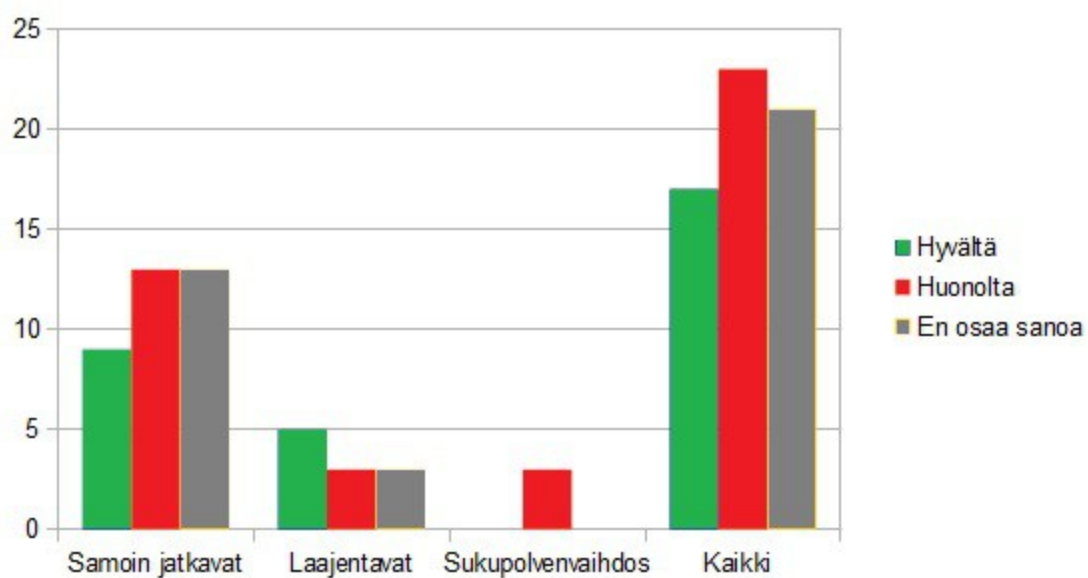
TAULUKKO 10. Säilörehuanalyysien hyödyntäminen ruokinnanohjauspaketin mukaan (Kysymys 14: Hyödynnättekö säilörehuanalyysijä enemmän ruokintapaketin myötä?)

	Kasvu	Tuotto	Toiminta	Seuranta	Kerta	Ei pakettia	En tiedä
Kyllä	0	4	2	2	0	0	9
Ei	0	2	5	1	3	1	2
En osaa sanoa	1	2	1	1	0	2	2

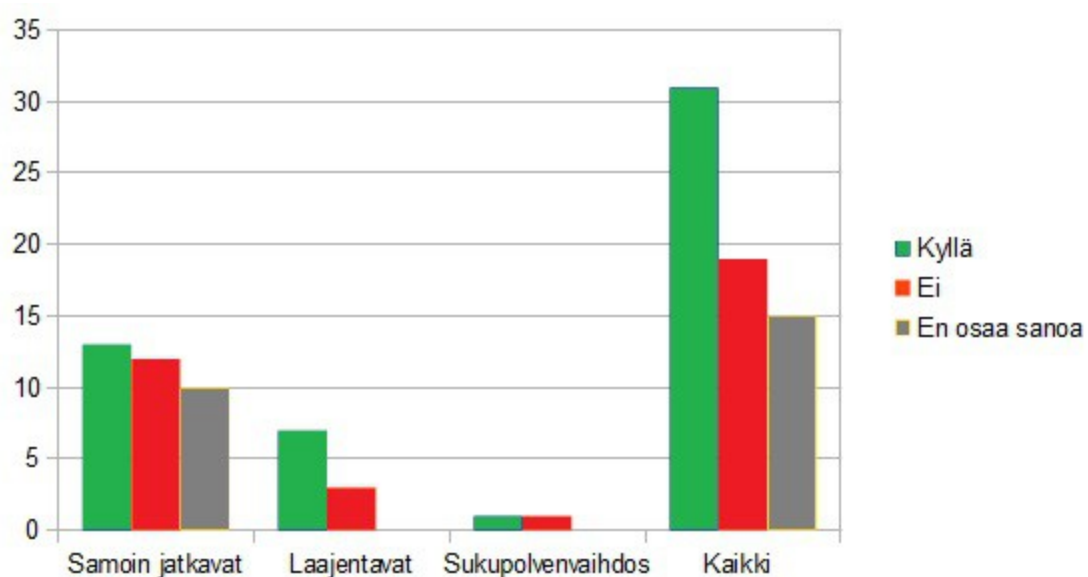
5.3 Kehittyvän tilan suhde ProAgriaan

Suurin osa vastanneista aikoo jatkaa tilanpitoa kuin ennenkin. Neuvonnan tarpeen luulisi korostuvan, kun tilalla tapahtuu jotain suurta ja merkittävää. Osa vastanneista ilmoitti laajentavansa tuotantoa (11) tai tekevänsä sukupolvenvaihdon (3) seuraavan viiden vuoden sisällä. Tällöin on erityisen tärkeää, että neuvonta vastaisi tilan tarpeita mahdollisimman hyvin.

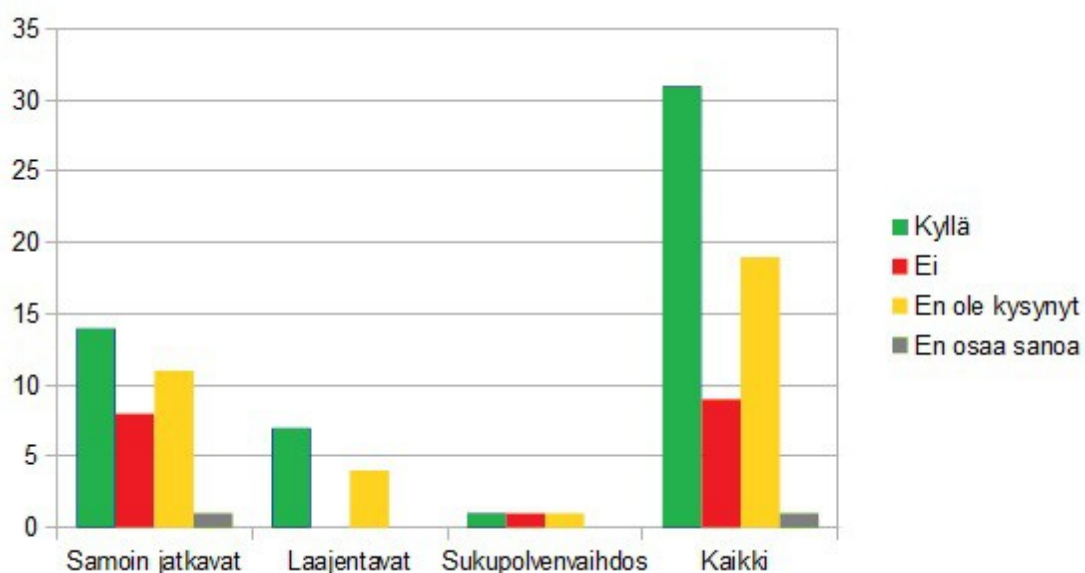
Kuviot 31-33 kertovat erilaisten tilojen näkökulmasta, miltä neuvonnan muutos on tuntunut, onko tilan tavoitteita tuettu ja tietoa tullut riittävästi. Laajentajat ja sukupolvenvaihtajat ovat varmoja mielipiteissään - ”en osaa sanoa” vastauksia on suhteellisesti vähemmän kuin muilla tiloilla. Laajentajat suhtautuvat näiden kysymysten perusteella neuvontaan hiukan myönteisemmin kuin muut. Varsinkin hintalaatusuhteeseen ja neuvonnan riittävyyteen uusista palveluista ollaan valtavirtaa tyytyväisempiä. Sukupolvenvaihdosta suunnittelevia on vastanneiden joukossa niin vähän, ettei otos ole kovin kattava.

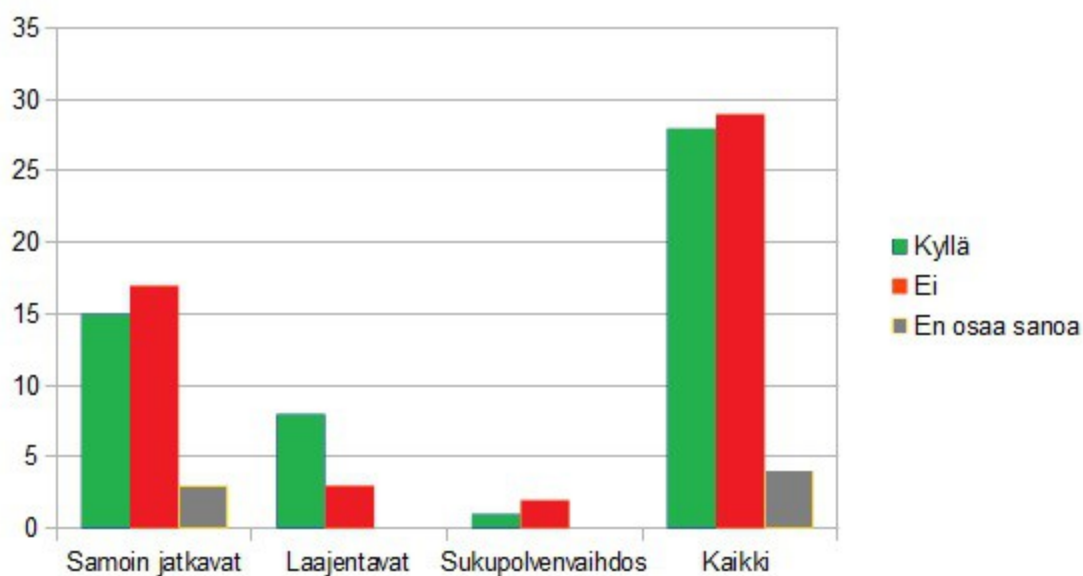
KUVIO 31. Miltä maitotilaneuvonnan muutos on tuntunut?

KUVIO 32. Onko neuvonta tukenut tilanne tavoitteita?

KUVIO 33. Onko neuvoja kertonut riittävästi uudistetuista palveluista?

KUVIO 34. Vastineen saaminen rahoille tuotantosuunnan kehityksen mukaan (Kysymys 27: Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista?)

5.4 Onko palvelu yhtä hyvää vai yhtä huonoa kuin ennenkin?

Jos jokin ProAgrian palvelu on pysynyt maitotilallisen mielestä samanlaisena, se ei kerro vielä mitään kyseisen palvelun laadusta. Palvelu voi olla yhtä hyvää tai huonoa kuin ennenkin.

Ne, jotka arvioivat palvelun pysyneen samana, olivat melko tyytyväisiä laatuun (taulukot 11-12). Ne, jotka pitivät ruokinta- tai tuotosseurantapalveluita samanlaisina kuin ennenkin, eivät olleet sen tyytymättömämpiä neuvonnan käyntikertojen määrään kuin muutkaan. Hintalaatusuhteen he puolestaan olivat tyytyväisempiä kuin kaikki vastanneet keskimäärin. Palvelu ei siis ole näiden vastanneiden enemmistön mielestä ”yhtä surkeaa kuin ennenkin”, vaan yhtä hyvää kuin ennenkin.

TAULUKKO 11. Neuvojan käyntikertojen riittävyys ja vastineen saaminen rahoille, jos ruokinnanohjauspalvelut ovat pysyneet vastanneen mielestä samoina

Käyntikerrat	”En osaa sanoa”-vastanneet	Kaikki vastanneet
Liian vähän	3	8
Tarpeeksi	15	47
Liian paljon	0	3
En osaa sanoa	0	3
Vastine rahoille	”En osaa sanoa”-vastanneet	Kaikki vastanneet
Kyllä	12	28
Ei	7	29
En osaa sanoa	0	4

TAULUKKO 12. Neuvojan käyntikertojen riittävyys ja vastineen saaminen rahoille, jos tuotosseurannan palvelut ovat pysyneet vastanneen mielestä samoina

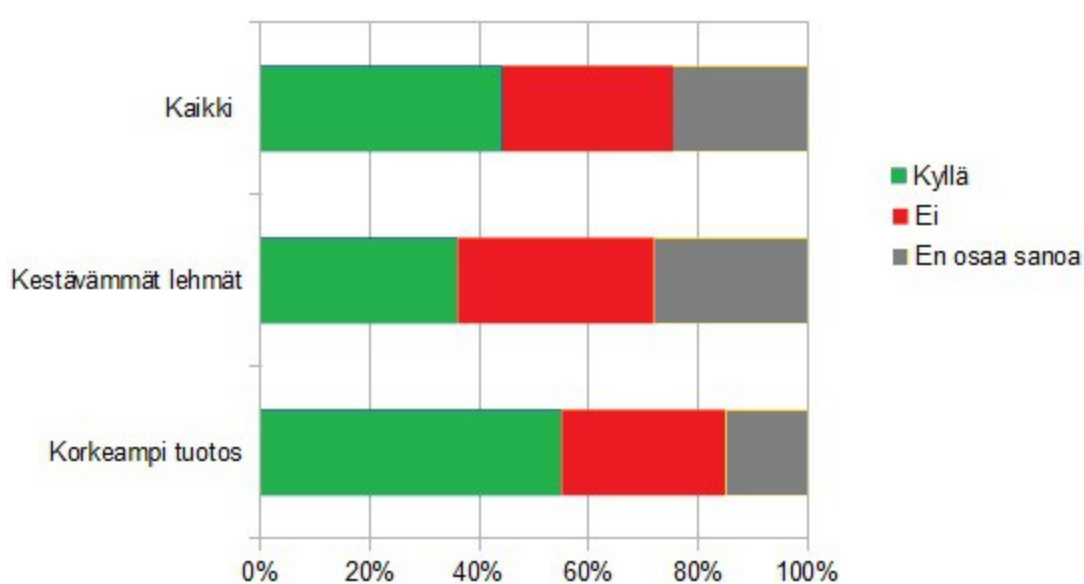
Käyntikerrat	”En osaa sanoa”-vastanneet	Kaikki vastanneet
Liian vähän	4	8
Tarpeeksi	32	47
Liian paljon	1	3
En osaa sanoa	0	3
Vastine rahoille	”En osaa sanoa”-vastanneet	Kaikki vastanneet
Kyllä	22	28
Ei	14	29
En osaa sanoa	2	4

5.5 Korkeampi tuotos vs. Kestävämmät lehmät

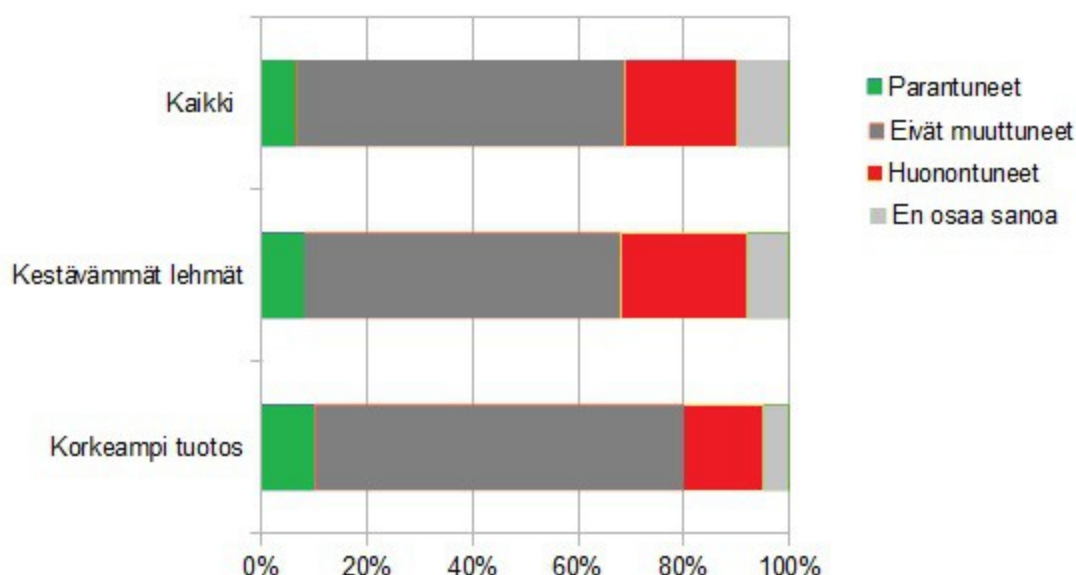
Maidontuotannon kaksi eri koulukuntaa tulivat esiin, kun tarkasteltiin tilan tavoitteita. Suurin osa vastaajista piti tärkeimpinä tavoitteinaan korkeaa tuotosta ja parempaa

kannattavuutta, mutta toisena päälinjana erottui kestävämmät lehmät ja terveempi karja. Palveleeko ProAgria tasapuolisesti tavoitteiltaan erilaisia tuottajia?

Korkeampaa tuotosta päätavoitteenaan pitävät tilat kokevat neuvonnan hyödyllisempänä kuin kestävämpien lehmien kannattajat (kuvio 35). Sama asenne tulee esiin myös tuotosseurantaan suhtautumisessa: kestävämpiä lehmiä päätavoitteenaan pitävät mainitsivat useammin tuotosseurantapalveluiden huonontuneen (kuvio 36). Tämä viittaa siihen, että usein kuullussa kritiikissä on perää: neuvonnassa korostetaan yhä korkeaa tuotosta kestävyden kustannuksella.

KUVIO 35. Korkeampi tuotos vs. Kestävämmät lehmät. (Kysymys 10: Ovatko kotieläin-neuvonnan ohjeet tukeneet tilanne tavoitteita?)

KUVIO 36. Tuotosseurannan palveluiden kehitys tavoitteiltaan erilaisten tilojen mukaan (Kysymys 19: Ovatko tuotosseurannan palvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?)

6 YHTEENVETO

Tyypillinen kyselyyn vastannut tila: 30–60 lehmää putkilypsyssä, keskituotos 8500–9500 kg ja tuotantoa aiotaan jatkaa viiden vuoden sisällä kuin ennenkin. Maitotilaneuvonnan muutos on huomattu. Enemmistön mielestä muutos tuntuu huonolta tai ei osata sanoa, onko se ollut hyväksi. Tuotannon laajentamista suunnittelevat tilat ovat varmempia mielipiteissään ja suhtautuvat enemmistöä myönteisemmin hintalaatusuhteeseen ja neuvonnan riittävyteen.

Palveluiden hinta ja hintalaatusuhde olivat kyselyn kuumin peruna. Mielipide vastineen saamisesta rahoille jakaa tuottajat voimakkaasti kahtia. Hintojen kalleus ja kallistuminen aiheuttavat suurta tyytymättömyyttä ja kirvoittivat eniten sanallista palautetta. Toiset kokivat uudenlaisen hinnoittelun rahastuksena, toiset taas vanhaa selkeämpänä. Usein tarpeellisista palveluista ei ole kuitenkaan luovuttu korkean hinnan vuoksi, vaikka sellaistaikin uhataan tulevaisuudessa tehdä. Toinen selvästi tuottajia huolestuttava asia oli neuvojen ammattitaito: pysyykö neuvonta ajan tasalla tilojen nopeassa kehityksessä?

Palveluiden laadussa ei tule merkittävää heikkoutta esille. Sekä ruokinnanohjaus- että tuotosseurantapalvelut ovat enimmäkseen hyviä tai tyydyttäviä. Jos palvelun ei koeta muuttuneen, useimmiten pidetään sitä yhtä hyvänä kuin ennenkin. Ruokinnan suunnitteluun ei olla ihan yhtä tyytyväisiä kuin muihin ruokintapalveluihin (hyvä) vaan se arvioidaan tyydyttäväksi. Ruokintapalveluihin oltiin yhtä tyytyväisiä ja tyytymättömiä tilan valitsemasta ruokintapaketista riippumatta. Tietämättömyys siitä, mitä ruokintapakettia käyttää, lisäsi tyytymättömyyttä ruokintapalveluihin. Tuotto-pakettia käyttävät tai oman ruokinnanohjauspaketinsa nimeä tietämättömät kokivat hyödyntäneensä säilörehuanalyysijä paremmin ruokintapaketin myötä.

Enemmistön mielestä palvelut eivät ole muuttuneet. Tuotosseuranta hälyttää punaista: sen palveluiden arvioidaan huonontuneen enemmän kuin parantuneen. Tämä on merkittävää, koska tuotosseuranta on palveluista käytetyin. Ruokinta- ja terveystalveluiden taas arvioidaan parantuneen useammin kuin huonontuneen. Ne harvat, jotka tarvitsevat neuvojaa mittalypsyyn tms. yleensä omatoimisesti hoidettaviin asioihin, ovat hyvin tyytyväisiä kyseisiin palveluihin. Terveystalvelut olivat suhteellisen vähän käytettyjä, mutta kiitosta tuli niiden tarjonnan lisääntymisestä.

Parantamisen varaa löytyy siinä, kuinka neuvonta voi tukea tilan tavoitteita. Suurin osa vastaajista ei joko osannut sanoa, onko neuvonta tukenut heidän tavoitteitaan tai piti neuvontaa tavoitteisiinsa sopimattomana. Pahimmillaan kyselyyn vastanneilla oli sellainen olo, että häntä ei ole kuunneltu. Maidontuottajien kaksi eri koulukuntaa tuli kyselyssä esille – tuotoskeskeiset ja lehmien kestävyteen pyrkivät. Korkeampaa tuotosta tärkeimpänä tavoitteenaan pitävät tilat olivat selvästi tyytyväisempiä neuvontaan kuin lehmien kestävyttä painottavat tilat.

Neuvoja käy tiloilla tarpeeksi usein. Jos käyntikertoihin ollaan tyytymättömiä, se johtuu useimmiten liian vähistä käynneistä. Neuvontaa siis kaivataan, useimmiten samaa neuvojaa. Halutaan ”omaneuvoja”, mutta myös mahdollisuus saada erityisosaajan apua tarpeen vaatiessa. Neuvoja kotikäynnillä on myös tilojen ylivoimaisesti paras tietolähde. Tilakäynnit sujuvat hyvin: neuvojien ammattitaito ja käynnin sujuvuus arvioidaan hyväksi, ohjeiden toimivuus käytännössä ja oma aktiivisuus tyydyttäväksi.

Tietoa saadaan parhaiten sellaisista lähteistä, mitkä tulevat kotiin kertomaan uusista palveluista: neuvoja kotikäynnillä, ProAgrian asiakaslehti Itua ja Nauta-lehti ovat seuraavaksi tärkeimmät tietolähteet. Sellaiset tietolähteet, jotka vaativat omaa aktiivisuutta, eivät ole yhtä suosittuja: tiedon etsiminen internetistä ja ProAgrian toimistoon soittaminen tai siellä käyminen ovat vähemmän suosittuja tapoja saada tietoa. Tästä voi päätellä, että ProAgria on onnistunut tiedottamaan uusista palveluista.

Verkkopalveluiden käyttö jakaa tuottajat voimakkaasti kahtia. Noin puolet käyttää ja puolet ei. Käyttämättömyyttä ei yleensä pistetä puutteellisen neuvonnan syyksi, vaan se johtuu itsestä. Yleisimpiä syitä verkkopalveluiden käyttämättömyyteen ovat aika, tarve, oma osaaminen ja perehtyminen. Parhaat palvelut ovat Raportit, Tilakunto, Lehmätieto ja Maitoisa tässä järjestyksessä.

Muuttuneen maitotilaneuvonnan hyvät puolet:

- Palveluiden tasainen hyvä laatu
- Neuvoja tehnyt merkittävän huomion (esim. alhainen keskipoikimakerta) ja asia on korjattu
- Onnistunut ruokinnan suunnittelu on parantanut tilan kannattavuutta
- Tuotoskeskeiset tuottajat hyötäneet ovat neuvonnasta

Muuttuneen maitotilaneuvonnan huonot puolet:

- Hintalaatusuhteessa parantamisen varaa
- Neuvojen ammattitaito pidettävä paremmin ajan tasalla
- Tilakäyntien väheneminen
- Tuotosseurantapalveluiden laatu on heikentynyt
- Lehmien kestävyyttä korostavat tuottajat ovat tyytymättömämpiä neuvontaan

7 TOIMIKO KYSELY KÄYTÄNNÖSSÄ?

Kyselyssä pyrittiin kokonaisvaltaisuuteen. Kun tutkitaan koko maitotilaneuvonnan muutosta, ei voi jättää mitään osa-aluetta pois. Siksi kyselystä ei olisi voinut tehdä kovin lyhyttä, vaikka muutamia liian samanlaisia kysymyksen olisi voinut jättää pois. Kyselyssä oli vuorotellen aivan turhia (mm. päällekkäisiä) kysymyksiä ja toisaalta erittäin

tärkeitä, joita ei olisi mistään hinnasta voinut jättää pois. Liasta pituudesta tuli vain yksi palaute. Hyvä ”porkkana” - Farmari-perhelippujen arvonta - lievensi kyselyn pituutta ja vain kaksi tilaa yritti lähettää pelkän arvontalipukkeen (jos ei vastannut kyselyyn, ei tietenkään päässyt osallistumaan arvontaan).

Joidenkin keskeisimpien kysymysten kohdalla tehtiin ristiintaulukointia. Muutamien kysymysten kohdalla otos osoittautui tällöin niukaksi. Ehkä kysely olisi pitänyt lähettää kaikille maitotiloille, eikä vain joka toiselle. Mutta miksi tuplata kustannukset, jos tälläkin otoksella saadaan kaivettua tärkein esille? Yksi vaihtoehto olisi ollut lähettää kysely kahdelle tilalle kolmesta.

Tuottajien mahdollisuudet antaa sanallista palautetta olivat suuret kyselyn joka käännteessä. Tämä osoittautui hyväksi ratkaisuksi – pelkässä rasti ruutuun -kyselyssä moni mielipide olisi jäänyt perustelematta ja paljon olennaista jäänyt pois.

On hyvä, että joihinkin kysymyksiin ei annettu mahdollisuutta vastata ”en tiedä” tai ”en osaa sanoa”. Näin vältettiin se, että joku olisi rastinut kohdan ”en osaa sanoa” sen kummempia miettimättä ja käymättä muita vaihtoehtoja läpi. Jos ei tiennyt jotain asiaa, saattoi jättää kyseisen kohdan tyhjäksi.

Kysely sisälsi liikaa sellaista dataa, jota ProAgria olisi luultavasti löytänyt omista arkistoistaan paljon vaivattomammin. Toisaalta arkisto ei kerro, miltä jokin asia maidontuottajan mielestä tuntuu tai miten sitä pitäisi kehittää. Tällaiset asiat selviävät vain kyselyn avulla. Oli myös hyvä, että hintalaatusuhteesta ja tiedonsaannista tehtiin omat osiot ja paljon kysymyksiä sen sijaan, että olisi käsitelty vain yksittäisten palveluiden muutosta.

LÄHTEET

Aims and main objectives of the Committee. 2013. ICAR. Viitattu 13.6.2013.

<http://www.icar.org/pages/aims.htm>

Eläinten hyvinvointi. 2013. ProAgria Maito. Viitattu 23.5.2013.

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ProAgria/Palvelut/ProAgria_Maito/Elaintenh_yvinvointi

Hallivuori, V. 2011. Maitotilaneuvonnan uudistus. Powerpoint-esitys. ProAgria keskus-
ten liitto.

Members of ICAR in the various countries. 2013. ICAR. Viitattu 11.6.2013.

http://www.icar.org/pages/members_icar.htm

Jokiaho, S. 2013. Materiaalia opinnäytetyöhön. Sähköpostiviesti 3.6.2013. Vastaanot-
taja A. Viitasaari. Kotieläinagrologin lähettämää lisätietoa ProAgrian Ruokinnan onnis-
tumisen Seuranta- ja Kerta-palveluista.

Maitotilojen tulokset. 2011. Agronet-portaali. Viitattu 23.5.2013.

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/agronet/Nauta/Maitotilojen_%20tulokset/Maidontuotanto%202011.

Onkamo, T. 2009. Maitotilaneuvonta ProAgria Etelä-Pohjanmaan alueella. Opinnäyte-
työ. Seinäjoen ammattikorkeakoulu, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma.

Palvelupaketit – valitse tilallesi sopivin ruokinnan ohjaus -palvelu. 2013. ProAgria. Vii-
tattu 23.5.2013.

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ProAgria/karjakompassi_kampanja/Palvelup_aketit

Ruokinnan onnistumisen seuranta. N.d. Esite. ProAgria Etelä-Pohjanmaa.

Soisalo, T. 2013. Haastattelu ProAgria Etelä-Pohjanmaan toimistolla 8.4.2013.

Tanner, M. 2008. Maidontuotannon tuottavuutta voi kehittää. Maito ja me -lehti
2/2008. Viitattu 22.5.2013.

<http://ammattilaiset.valio.fi/maitojame/talous08/talous08d.htm>.

Talvilahti, A. 2004. ProRehustus tarjoaa monipuolista palvelua maitotilan rehustuk-
seen. Sisäruokinta 6/2004. Maito ja me – lehti. Viitattu 22.5.2013.

<http://ammattilaiset.valio.fi/maitojame/sisaruokinta04/prorehustus.htm>.

Tuotosseuranta. 2013. ProAgria Maito. Viitattu 23.5.2013.

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ProAgria/Palvelut/ProAgria_Maito/Tuotosseuranta.

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn saatekirje

Hyvä ProAgrian asiakas,

ProAgria Etelä-Pohjanmaa on uudistanut vuodesta 2012 maitotilaneuvontaansa siten, että tuotosseuranta ja ruokinnanohjaus on eriytetty omiksi erillisiksi palveluiksi. Tässä kyselyssä (opinnäytetyössäni) selvitän asiakkaiden tyytyväisyyttä ja kokemuksia uuteen toimintamalliin ProAgrian toimeksiannosta.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Vastausaikaa on 2 viikkoa. Tuloksia hyödynnetään ProAgria Etelä-Pohjanmaan neuvonnan kehittämisessä sekä valtakunnallisessa tuotosseurannan kehittämisprojektissa.

Olen Anni Viitasaari Alajärveltä, agrologiopiskelija ja maatalouslomittaja. Opiskelen Jyväskylän ammattikorkeakoulussa ja teen kyselyn opinnäytetyönäni ProAgria Etelä-Pohjanmaalle.

Ohessa valmiiksi maksettu palautuskuori.

Palauttakaa kysely 30.4.2013 mennessä ProAgrialle osoitteeseen:

MAITOTILANEUVONTA-KYSELY

Pro Agria Etelä-Pohjanmaa

Huhtalantie 2

60220 SEINÄJOKI

Ystävällisin terveisin,

Anni Viitasaari

agrologiopiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

ProAgria Etelä-Pohjanmaa ry

Huhtalantie 2
60220 SEINÄJOKI

Puh. (06) 416 3111
Faksi (06) 416 3448

www.proagria.fi/ep
etela-pohjanmaa@proagria.fi

Liite 2. Kyselylomake

Asiakaskysely

TAUSTATIEDOT

Koska kysely toteutetaan nimettömänä, emme näe vastaajien perustietoja. Siksi tarvitsemme muutaman tiedon kyselyn yhteenvedon varten:

1 Montako lypsylehmää karjassanne on?

Alle 30	☐
30-60	☐
60-90	☐
90-120	☐
yli 120	☐

2 Mikä on karjanne keskituotos?

Alle 6500 kg	☐
6500-7500 kg	☐
7500-8500 kg	☐
8500-9500 kg	☐
9500-10500 kg	☐
yli 10500 kg	☐

3 Mikä lypsytapa Teillä on käytössä?

Putkilypsy	☐
Asemalypsy	☐
Robottilypsy	☐

4 Kuinka aiotte toimia seuraavan viiden vuoden sisällä? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Jatketaan maidontuotantoa kuin ennenkin	☐
Laajennetaan tuotantoa nykyisestä	☐
Vähennetään tai lopetetaan tuotanto	☐
Tehdään sukupolvenvaihdos	☐
Vaihdetaan tuotantosuuntaa	☐
En osaa sanoa	☐

KOTIELÄINNEUVONNAN PALVELUT

5 Oletteko havainnut muutoksen palveluiden sisällössä?

Kyllä	☐
En	☐

Asiakaskysely

6 Miltä muutos on tuntunut?

Hyvältä

☐

Huonolta

☐

En osaa sanoa

Vapaa palaute: _____

7 Onko kotieläinneuvonnan käyntikertoja mielestänne:

Liian vähän

☐

Tarpeeksi

☐

Liian paljon

☐

8 Mitä mieltä olette siitä, että Teidän kotieläinneuvontaanne hoitaa/hoitaisi useampi kotieläinneuvoja vuoden aikana?

Useampi neuvoja tuo uusia näkemyksiä

☐

Haluan, että yksi neuvoja hoitaa tilamme

kotieläinneuvonnan asiat

☐

Vaihtumisella ei ole väliä

☐

Vapaa palaute _____

9 Numeroikaa tilanne kaksi tärkeintä tavoitetta:

Korkeampi tuotos

☐

Parempi maidon laatu

☐

Terveempi karja

☐

Kestävämmät lehmät

☐

Parempi kannattavuus

☐

Ruokinnan taloudellisuus

☐

Työmäärän vähentäminen

☐

Muu _____

10 Ovatko kotieläinneuvonnan ohjeet tukeneet tilanne tavoitteita?

Kyllä

Esimerkki _____

Ei

Esimerkki _____

11 Arvioikaa seuraavat asiat nykyisen tilanteen mukaan:

1=erinomainen 2=hyvä 3=tydyttävä 4=välttävä 5=heikko

Neuvojen ammattitaito	☐
Ohjeiden toimivuus käytännössä	☐
Oma aktiivisuus neuvojen hyödyntämisessä tilalla	☐
Tilakäynnin sujuvuus	☐

RUOKINTAPALVELUT**12 Käytättekö ProAgrian ruokinnanohjauspalveluita?**

Kyllä	☐
Ei, tilaan vastaavat palvelut muualta, mistä _____	☐
Teen itse	☐

13 Mikä ProAgrian ruokinnanohjauspaketti Teillä on käytössä?

Kasvu-paketti	☐
Tuotto-paketti	☐
Toiminta-paketti	☐
Seuranta-paketti	☐
Kerta-paketti	☐
Ei mikään edellämainituista	☐

14 Hyödynnättekö säilörehuanalyysijä enemmän ruokintapaketin myötä?

Kyllä	☐
En	☐
En osaa sanoa	☐

15 Arvioikaa ruokintapalveluita omalta kannaltanne.

Jos palvelu on mielestäsi välttävä tai heikko, kertokaa, miten sitä pitäisi kehittää.

1=erinomainen 2=hyvä 3=tydyttävä 4=välttävä 5=heikko

6=en ole kuullut palvelusta 7=en käytä palvelua

Ruokinnan suunnittelu	☐	kehitysideoita:

(jatkuu seuraavalle sivulle)

Asiakaskysely

1=erinomainen 2=hyvä 3=tyyydyttävä 4=välttävä 5=heikko
6=en ole kuullut palvelusta 7=en käytä palvelua

Nuorkarjan ja vasikoiden ruokinnan suunnittelu	☐	kehitysideoita: _____
Seosrehusuunnittelu	☐	_____
Ostorehujen vertailu ja valinta	☐	_____
Rehu- ja varastokirjanpito	☐	_____
Kuntoluokitus ja/tai elopainojen mittaus	☐	_____
Päivä- ja jaksolaskelma	☐	_____
Ruokinnan onnistumisen arviointi navetassa	☐	_____
Emme käytä ruokintapalveluita	☐	_____

16 Ovatko ruokintapalvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?

Ovat parantuneet, miten: _____	☐
Eivät ole muuttuneet	☐
Ovat huonontuneet, miten: _____	☐

TUOTOSSEURANTA- JA TERVEYSPALVELUT

17 Kuka suorittaa tilanne maidon mittauksen ja näytteenoton?

Me itse	☐
ProAgrian neuvoja	☐

18 Arvioikaa tuotosseurannan palveluita omalta kannaltanne.

Jos palvelu on mielestäsi välttävä tai heikko, kertokaa, miten sitä pitäisi kehittää.

1=erinomainen 2=hyvä 3=tydyttävä 4=välttävä 5=heikko

6=en ole kuullut palvelusta 7=en käytä palvelua

Tuotosseurantapalvelut:		kehitysideoita:
Tuotosseurannan tilakäynti (esim. raporttien analysointi ja navettakäynti)	☐	<hr/> <hr/>
Maidon laadun neuvonta	☐	<hr/> <hr/>
Neuvoja lähettää koelypsyt	☐	<hr/> <hr/>
Lähetän itse koelypsyt (Ammu, verkkopalvelu)	☐	<hr/> <hr/>
Mittalypsy ja maitonäytteiden otto neuvojan tekemänä	☐	<hr/> <hr/>
Huomio- ja tuotoslistat neuvojan tulostamana	☐	<hr/> <hr/>
Huomio- ja tuotoslistojen tulostus (Ammu, verkkopalvelu)	☐	<hr/> <hr/>
Neuvoja ilmoittaa syntymät, poistot yms. rekisteriin	☐	<hr/> <hr/>
Neuvoja kirjaa hoitotiedot rekisteriin	☐	<hr/> <hr/>
Karjakunto-palvelu (ruokinta + olosuhteet)	☐	<hr/> <hr/>

19 Ovatko tuotosseurantapalvelut mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?

Ovat parantuneet, ☐
miten:

Eivät ole muuttuneet ☐
Ovat huonontuneet, ☐
miten:

20 Arvioikaa kotieläinneuvonnan terveystilakäyntiä omalta kannaltanne.
Jos palvelu on mielestäsi välttävä tai heikko, kertokaa, miten sitä pitäisi kehittää.

1=erinomainen 2=hyvä 3=tyytyttävä 4=välttävä 5=heikko
6=en ole kuullut palvelusta 7=en käytä palvelua

Terveystilakäynti:		kehitysideoita:
Terveystilakäyntiä tukeva tilakäynti	☐	_____
Neuvoja tallentaa lääkekirjanpidon Nasevaan	☐	_____ _____
Neuvoja tekee utareterveyden kartoituksen	☐	_____ _____

21 Ovatko terveystilakäynnit mielestänne muuttuneet viimeisen vuoden aikana?

Ovat parantuneet, miten _____	☐
Eivät ole muuttuneet Ovat huonontuneet, miten _____	☐

INTERNET-PALVELUT

22 Käyttätkö ProAgrian kotieläinneuvonnan verkkopalveluita?

Kyllä	☐
En, miksi: _____	☐

23 Mitä verkkopalveluita olette käyttänyt itsenäisesti viimeisen vuoden aikana?

1= olen käyttänyt 2 = en ole käyttänyt

		kehitysideoita:
Raportit (kausi- ja vuosiraportit)	☐	_____
Raporttitilaus	☐	_____ _____
ProTuotos netti	☐	_____ _____
Tilakunto	☐	_____ _____
Rehulato	☐	_____ _____
Maitoisa	☐	_____ _____
Lehmätieto	☐	_____ _____

Asiakaskysely

1= olen käyttänyt 2 = en ole käyttänyt

Tonkka	☐	_____
Karjakunto	☐	_____
Proterveys	☐	_____
Maitomittarit	☐	_____

24 Nimetkää kolme Teille tärkeintä verkkopalvelua tärkeysjärjestyksessä:

1 _____

2 _____

3 _____

TIEDON SAAMINEN UUSISTA KOTIELÄINNEUVONNAN PALVELUISTA

25 Mistä saatte parhaiten tietoa ProAgrian uusista palveluista?
 Voitte valita useamman vaihtoehdon.

ProAgrian neuvoja tilakäynnillä	☐
ProAgrian henkilökunta toimistolla	☐
ProAgrian Itua-asiakaslehti	☐
ProAgrian internet-sivut	☐
ProAgrian kirjaset ja esitteet	☐
Muut maitotilalliset	☐
Maaseudun Tulevaisuus	☐
Nauta-lehti	☐
Muualta, mistä _____	

26 Onko neuvoja kertonut riittävästi uudistetuista palveluista?

Kyllä	☐
Ei	☐
En ole itse kysynyt	☐

HINTA-LAATUSUHDE

27 Saatteko vastinetta rahoillenne kotieläinneuvonnan palveluista?

Kyllä	☐
Perustelut: _____	
En	☐
Perustelut: _____	

28 Oletteko viime vuoteen verrattuna jättäneet pois tarpeellisena pitämiänne neuvontapalveluita niiden hinnan vuoksi?

En ☐
 Kyllä, ☐
 mitä palveluita: _____

29 Missä kotieläinneuvonnan palveluissa hinta-laatusuhde on mielestänne paras?

Ruokinnan ohjaus ☐
 Tuotosseuranta ☐
 Terveyspalvelut ☐
 Verkkopalvelut ☐
 Muut, mitkä: _____

30 Missä kotieläinneuvonnan palveluissa hinta-laatusuhde on mielestänne heikoin?

Ruokinnan ohjaus ☐
 Tuotosseuranta ☐
 Terveyspalvelut ☐
 Verkkopalvelut ☐
 Muut, mitkä: _____

VAPAA PALAUTE PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAALLE

Jatkakaa tarvittaessa paperin toiselle puolelle.
 Arvomme vastanneiden kesken 5 Farmarin perhelippua. Täytä oheinen arvontakuponki.